

Frigjøringsjubiléet

LITT MALURT I BEGERET?

Av E. L., Oslo

Våren 1995 er det 50 år siden den annen verdenskrigs avslutning. NRK Fjernsynet vil i den anledning behandle emnet i en rekke dokumentarprogrammer med en oversikt over de viktigste hendelsene under krigen, hvor såvel «seierherren» og «tape- ren» vil komme til orde.

kammer den 17. jan. 1940:

«Snakket om Sovjet som fredsmakt var en parodi. En imperialistisk bolsjevisme er farligere enn den gamle tsarisme var.» I flukt med denne lederartikkel ble gjengitt et fotografi over tre spalter fra en plakatt i 1. mai-toget i Oslo i 1937 med denne tekst: «Med sovjetunionen for freden.»

For ytterligere dokumen-

1925, heter det i § 1:

«Det norske Arbeiderparti har til formål å føre arbeidernes kamp frem til det sosialistiske samfund gjennom proletariatets diktatur og etter kommunistiske retningslinjer.»

Hva er så proletariatets diktatur? Lenin har sagt det slik: «Hva er proletariatets diktatur? Det er en krig langt

«Seieren følger våre faner»

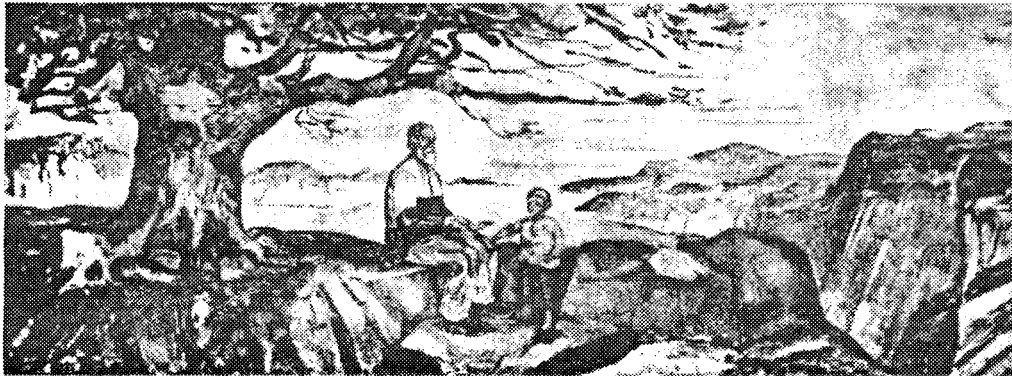
Londonregjeringens seier over general Fleischer og anstendigheten

Av Stål M.

Ragnar Wold avslutter sitt innlegg i Aftenposten i fjor slik:

I et innlegg i Aftenposten 19.4. fremstiller professor Riste «dramaet» i 1941-42 slik at en aktiv og innsatsvillig statsråd måtte skifte ut en passiv og kontaktløs forvarsledelse, og skriver: «Få kan i dag vere i tvil om at London-regjeringa sin «revolusjon» av (den norske) forsvarsleiinga på utefronten alt i alt var både nødvendig og vellykka».

Jo, professor Riste, det er ikke få, men svært mange som både er og var i tvil om dette. Og det er mange som føler behov for å ta til motmæle mot en historiskrivning som heroiserer den mann som indirekte drev «en av Norges få store feltherrer» (Ristes egen karakteristikk) i døden. Per Hysing-Dahl skrev at «den skammelige forbigåelsen av Fleischer var en mangel på anstendighet og ansvarlig oppførsel, og det kan alle som var i aktiv tjeneste på den tiden, slutte seg til. Vi dro ikke fra Norge til England og Canada for å kjempe for de menn som hadde sabotert vårt forsvar i årene før krigen. Vi dro ut for å kjempe under de menn vi kunne stole på - vår konge og kronprins og ledere som Ole Reistad, Hjalmar Riiser-Larsen og Carl Gustav Fleischer.

Edvard Munch: Historien. (Universitetets festsal.)

Når man skal behandle denne epoke i vår historie, bør man også se det hele under et videre perspektiv, med andre ord, sette lyskasteren på tiden før såvel som tiden etter den tyske okkupasjon av landet vårt.

Det vil her føre for langt å gå i detaljer. Emnet vil derfor bli behandlet i stikkordsform, hvor kjensgjerningene vil tale sitt tydelige sprog.

Epoken før 9. april 1940

«At forfattere og politikere lenger ute i kommunistiske ideologier av sovjetisk og kinesisk merke idag har det travelt med å stå frem som forsvarere av nasjonale verdier med Grunnloven i gullskrift over sine aktuelle bidrag til samfunnsdebatten, viser iallefall sans for hensiktsmessighetsmoralens tilpasningsmuligheter.»

Dette er utsnitt av et innlegg av Helge Seip i Kulturelt Perspektiv nr. 4-1994.

Vi kjenner Vidkun Quislings oppgjør i Stortinget i 1932 med de revolusjonære krefter i Norge. I Aftenposten for 26. januar 1940 har avisen en lederartikkel med overskrift: Den imperialistiske bolsjevisme. Her gjengis bare kort hva den tidligere svenske utenriksminister Sandler uttalte i første-

tasjon henvises til kronikk i Aftenposten for 1. juli 1993 av Bjørn Carling med overskrift: «Sovjet ville ha den annen verdenskrig.» Videre en kronikk i Aftenposten av Dag Bredal datert 13. juni 1994 og med denne overskrift: «Var kommunismens brutalitet naturgitt?»

For å gå konkret på sak: Den tidligere formann i Det norske Arbeiderparti, Oscar Torp, uttalte i 1935:

«Mansøker å fremstille det slik at Det norske Arbeiderparti har endret noe av sin karakter, lagt noe til side, som vi før hevdet var vår virkelige hensikt og mening. Jeg kan forsikre om at Det norske Arbeiderparti er det samme som det alltid har vært.»

Martin Tranmæl var i 1918 redaktør i bladet «Ny Tid». Det siteres her av en redaksjonsartikkel i dette blad av 14.2. 1918:

«Sosialismens grunnvoll er klassekampen. Og som klassekampens konsekvens har alltid vært anerkjent proletariatets diktatur.»

Professor Edv. Bull uttalte om demokratiet på Arbeiderpartiets landsmøte i 1930: «Det såkalte demokratiet er ikke annet enn en gammel overtroisk frase fra det nitende århundre.»

I Arbeiderpartiets lover av

grusommere, langvarigere og seigere enn noen av de kriger verden før har sett.»

I 1930 uttalte Fr. Monsen på Arbeiderpartiets landsmøte:

«Det har alltid vært enighet innen vårt parti om at man skulle søke å gjøre den borgerlige hær ubrukbar.»

I 1932 uttalte Nygaardsvold i Stortinget: «Det norske Arbeiderparti er et revolusjonært klassekampparti.»

I juni-nummeret 1935 av Arbeiderpartiets tidsskrift: «Det 20. århundre»:

«Agitasjonen må vekke lidenskapene gjennom sterkt overdrevne fremstillinger. Den må male i sort og hvitt. Motstanderne beskrives med djevelske, tilhengerne med englelige eller heroiske egenskaper. Ingen nyanser, ingen reservasjoner. Massen må hate og elske, fremfor alt hate.»

Fra Arbeiderpartiets sangbok: «Røde sanger» hitsettes følgende:

Rød front for Sovjet-Russland,

Det mål hvormot vi går.

Rød front for Lenins lære,

som der fullbyrdet står.

Vi er en hær av unge,

som heiser opprørsfanen rød

og går i borgerkrigen

for dette samfunns død.

Bolsjeviker, kommunister:

Vår beredt til kampen for den nye tid.

Kamerater, opp til strid!

Sovjet-Norge er vårt mål.

Mere malurt

Av oberstløytnant Anton Olstad

Når frigjøringen av Norge skal feires, bør vi huske at den tyske overgivelse ikke skjedde til vår forsvarssjef, da kronprins Olav, men til en britisk kommisjon, og at landet ble delt i fem britiske sonekommandoer, til

tross for at norske distriktskommandosjefer var utnevnt og på plass. Krigsmateriellet var alliert, ikke norsk eiendom.

General Ruge måtte skrive til toppkommandoen i Washington for å berge unna mausest til den nye norske hæren

Med denne bakgrunn og med et sterkt svekket forsvar ble Norge involvert i den annen verdenskrig.

Norge under fem års okkupasjon

Så kan man konsentrere seg om opptakten til 9. april 1940:

Aftenposten, 28.3. 1940:

«Chamberlain selv har uttalt, og utenriksminister Halvdan Koht har bekreftet at Tyskland ikke har krenket norsk nøytralitetsområde. Det har altså ikke vært tale side, men bare om en bevisst og planlagt provokasjon.»

6. april forløper uten mo-
(Forts. side 8)

UTE OG HJEMME

Av Varg I. Veum

President Mitterrands kulturopprør mot amerikanske TV-programmer.

Frankrikes president Francois Mitterrand har tatt til orde for at fjernsynsselskapene i den europeiske union må vie minst 50% av sin sendetid til europeisk produserte programmer. Presidenten er redd for at den økende tendensen til å sende amerikanske programmer vil føre til undertrykkelse av europeisk kultur. (I parentes bemerker vi at presidenten ikke ble omtalt som nynazist av sine kollegaer da han lanserte sin ide).

Mitterrand sa ovennevnte i forbindelse med det forestående møtet av EUs ledere. Mitterrand vil med sitt utspill bevare den europeiske kultur fra ødeleggende påvirkning fra USA.

Nevnte ide burde være en vekker for vår egen kulturminister. Den tidligere så populære artisten burde ha interesse av at vår hjemlige kultur blir ivaretatt. Dessverre har vi ikke sett hennes utspill i denne saken. Nei, en kan vel ikke vente at ministeren skal ta til orde for «diskriminering» av våre venner over there!

Før Glasnost var vår statlige fjernsynskanal «flink» til å vise ikke-amerikanske fjernsynsprogram for barn. Det som ble sendt var stort sett produsert i kommunistland. Nå blir det mindre kommunistisk undergravning av våre barn, men, NRK har funnet noe nytt! Nå produserer de barneprogram basert på angloamerikanske ideer. Denne type vil vår kulturminister ikke bevare våre barn mot! Hvem skal bevare oss og våre barnebarn mot den kuturødeleggende coca cola og hamburgerkulturen USA sprer rundt seg.

Vi minnes salige Hamsun! Hans fordømming av det ukulturelle USA står fortsatt fast og klart. Så fikk da gamlingen rett på det punkt også!

Sverige og Eritrea

De svenske sosialdemokratene ønsker å sende hjem de eritreiske flyktningene de mottok under krigen i landet. Staten Eritrea ønsker ikke å motta sine tidligere innbyggere. Eritreerne hevder de ikke har økonomi til å motta hjemvendte flyktninger, men de kan kanskje ta i mot eritreere fra Sverige hvis u-hjelpen økes. Årlig gir Sverige 30 millioner SEK i hjelp til Eritrea.

Kan dette kalles utpressing?

Også Norge mottok flyktninger fra Eritrea. Også Norge har prøvd å sende hjem eritreere. Hvor meget Norge yter i u-hjelp til Eritrea vites ikke. Er dette informasjon staten ikke mener nordmenn bør ha? Det ville være billigere for landet å øke u-hjelpen litt hvis det kunne sikre at eritreerne kan reise hjem til det krigsherjede landet. Å la de tidligere flyktningene fortsette og bo i statlige/kommunale boliger, må være en økonomisk belastning for både stat og kommuner. Vi spør hva regjeringen gjør i denne saken?

Den amerikanske stat som dr. Mengele!

Fjernsynsstasjonen NBC har avslørt for oss at den amerikanske stat drev menneskeeksperiment med radioaktiv mat og drikke på uvitende personer fra slutten av 40-tallet til langt ut i 50-tallet. Til ganske nylig har dette vært hemmeligholdt for hele verden. Eksperimentene gikk blant annet ut på å gi barn radioaktiv melk for å se melkens vandring i kroppen samt måle tiden fra melken ble drukket til kroppen skilte seg av med væsken. Videre ble voksne kvinner og menn utsatt for store doser radioaktivitet for å måle gammastrålenes virkning på hjernen. Bilder NBC viste fra eksperimentene, viste blant annet en asiatisk uteseende pike som drakk melk, en negroid liten gutt som spiste radioaktiv mat og en hvit kvinne som ble utsatt for bestråling i hodet i et monstrum av en maskin.

Arkivene fra eksperimentene vil nå bli offentliggjort. Vårt kjennskap til den amerikanske «åpenheten» tilsier at USA vil hemmeligholde mer enn de offentliggjør.

Eksperimentene NBC omtalte var ikke gjennomført for medisinsk bruk, men for å se virkningen av radioaktivitet på friske personer og hvor langvarige og store stråledoser de tålte. Fra tidligere vet vi at USA har brukt dødsdømte fanger i radioaktive eksperimenter for å måle virkningen av bestråling på en soldats evne til videre kamp.

Som en refleksjon til disse opplysningene stiller vi spørsmål om det er USAs egne eksperimenter de hittil har omtalt som dr. Menges grusomheter i Det tredje Rike?

Hvor store skader påførte USA genene til prøvekaninene? Vilken langtidsvirkning vil de radioaktive eksperimentene ha på arvemasse til de menneskelige prøvekaninene?

Vi imøteser reaksjoner i det medisinske miljø her i landet, spesielt i relasjon til «avsløringene» fra Det tredje Rike? Med disse siste informasjonene har verden fått en mulighet til å spørre om Tyskland før 1945 var like grusom som USA etter 1945?

Spar oss for overdreven selvros

Av Skoldulf

Med ovennevnte tittel går Thorleif Øisang i en kronikk i Aftenposten 27. feb. i møte med den utvikling som er i ferd med å skje med det forestående jubileum. Øisang var aktiv milorgmann under krigen. Han gir oss et annet bilde av okkupasjonen enn det styresmaktene, politikerne og historikerne hittil har gitt oss.

Jeg slutter meg til Øisang i hans påstand om at Tyskland ikke hadde noe primært ønske om å okkupere Norge. Tyskland hadde planer om okkupasjon av Norge utarbeidet etter 1. Verdenskrig. Disse planene ble utarbeidet i forkjøpet. Likeledes påpeker Øisang at England flere ganger før 9. april krenket norsk nøytralitet! Merk dere, venner, sannheten lar seg ikke stoppe i lengden. Øisang må være en tapper mann som våger å fortelle at de tyske tropper oppførte seg både disiplinert og korrekt under okkupasjonen. Dette er nye toner. Er en ny vin i ferd med å blomstre i Akersgaten og hos våre landsmenn? En god håndsrekning fra Øisang er hans vurdering at NS-folk ble dømt i et rettsoppgjør som var «et ganske mørkt kapittel i vår rettspraksis og politiske historie». Dette på tross av «endel forstandige menn, fremtre-

Planene om okkupasjon av Norge/Danmark ble utarbeidet slik planene for et nytt angrep på Frankrike ble utarbeidet etter krigen 1870/71. Hadde Tyskland benyttet planene fra 1872 i 1914 hadde landet nedkjempet Frankrike under 1. Verdenskrig. Nevnte planer ble benyttet i omarbeidet form under 2. Verdenskrig. Vi vet hvor effektive de var.

Øisang opplyser Aftenpostens lesere om at også England hadde planer om okkupasjon av Norge, og at landet hadde skip på havet samtidig med Tyskland med den hensikt å okkupere oss. Men tyskerne kom likevel England i forkjøpet. Likeledes påpeker Øisang at England flere ganger før 9. april krenket norsk nøytralitet! Merk dere, venner, sannheten lar seg ikke stoppe i lengden.

Øisang må være en tapper mann som våger å fortelle at de tyske tropper oppførte seg både disiplinert og korrekt under okkupasjonen. Dette er nye toner. Er en ny vin i ferd med å blomstre i Akersgaten og hos våre landsmenn?

En god håndsrekning fra Øisang er hans vurdering at NS-folk ble dømt i et rettsoppgjør som var «et ganske mørkt kapittel i vår rettspraksis og politiske historie». Dette på tross av «endel forstandige menn, fremtre-

dende jurister og andre(s)) påstand om det motsatte. Vi kan bare slutte oss enstemmig til denne påstand fra en tidligere aktiv milorgmann. Øisang opplyser at 100 000 mennesker var under etterforskning for landssvik. Jeg vil nedenfor referere de kalde tall fra dette oppgjøret:

dømt til døden	37
dømt til frihetsstraff	17.000
dømt til annen straff	3.45
vedtatt forelegg på frihetsstraff	3.120
vedtatt forelegg på annen straff	25180
påtaleunnlatelse	5.500
frifunnet ved endelig dom	1.375
henlagt etter bevisssets stilling	37.150
SUM	92.812

Dette er et meget høyt antall tatt i betraktning at det bodde ca. 3.211.000 mennesker i Norge i 1945. Av disse var anslagsvis 2/3 voksne personer. Sett på basis av dette ble altså ca. 4,3% av den voksne befolkningen anklaget for landssvik. Dette er tall og fakta Øisang ikke tar med i sin ellers meget gode kronikk. Tallene står jeg for!

Itilknytning til ovennevnte tall, 100 000, slår Øisang fast at i relasjon til andre land var rettsoppgjøret i Norge meget strengt. (Det måtte vel være det skulle Nygaardsvolds regjering gå fri! Min kommentar).

Men også Øisang forbigår (Forts. side 9)

De norske «patrioter» i Sverige

Av Observator

Da freden brøt løs 8. mai 1945, strømmet tusenvis av norske flyktninger fra Sverige inn i Norge for å ta hevn over alle NS-folkene som hadde blitt på sin post og så godt det lot seg gjøre ivaretok det norske folks sanne livsinteresser, bl. a. sørget for en effektiv administrasjon og en rettferdig fordeling av matvarer og annet.

Det kan være av stor interesse å se litt nærmere på hvordan det i virkeligheten forholdt seg med de fleste av de norske «patrioter» som under krigen tok opphold i Sverige.

Paul Hartmann skriver i sin bok «Bak Fronen» herom (side 188):

"Torp ga meget nedslående

opplysninger om mobiliseringen til politikursene i Sverige. Hele 27% av dem som var innkalt hadde unnslett seg, noen av religiøse grunner, andre fordi de sa de hadde gjeld som skulle betales. Atter andre fordi de ville utdanne seg. Han opplyste også at det var meget vanskelig å få plukket ut de 2.000 mann som skulle hit, tross alt skrik om å komme over. Det hadde ikke hittil lyktes å få utpekt mer enn 1.000 mann. Særlig var studentene av dem som hadde oppført seg dårlig. Det ble besluttet å ta meget kraftige forholdsregler mot nektet, slik at de ble nektet all flyktninghjelp og at de ble truet med forføyninger når de kom tilbake. Det er nok ganske sikkert at det er en meget stor

prosent av nordmenn i Sverige som ikke på noen måte er kommet over for å tjene landet eller fordi de har vært i fare, men simpelthen for å bli bedre forsett enn hjemme. Det var forresten en ting som var på det rene blant administrasjonen i Stockholm alt da jeg var der høsten 1942."

Og disse «patrioter» som for en stor dels vedkommende rømte fra alt arbeid og ansvar i Norge for å kunne meske seg i Sverige og der leve herrens glade dager, de skal altså i dag ved de store jubiléer for verdenskrigens slutt, stå frem som de sanne patrioter, og som eksempel på fedrelandssinn og offervilje, og fortsatt spytte på NS-folkene! - Kan humbugen nå større høyder?

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Ansv. redaktør:
HAKON WARENDORPH

Adresse: Postboks 3239 Elisenberg, 0208 Oslo.

Kontortider:

Tirsdag og onsdag kl. 11-15.

Telefon: 22 56 10 34.

Redaktørene treffes etter avtale.

Abonnement: Pr. år kr. 160,- (i omslag kr. 200,-, utland kr. 220,-).

Giro: Post 0808.51 64504. Bank 6063.0501248

Abonnement (10 nummer i året) løper til det oppsies skriftlig.

Annonser forskuddsbetales med kr. 2,- + m.v.a. pr. spaltem.m. Minstepris kr. 100,-.

Utgiver: A/S HISTORISK FORLAG

ISBN 0802-9652

Holtmark - Fjørtoft og opphavsretten

Et forunderlig forhold (fenomen) har bidradd til at nye perspektiver åpner seg i den aldri utdøende debatt om krigen med Vorspiel og Nachspiel. Lenge har faghistorikernes bidrag til disse forestillinger vært omskrivninger, tåkelegginger eller fortelser av de hendelser, dokumenter eller uttalelser som kunne bekrefte utsagn eller forklare standpunkter fra NS-folk, eller også kunne gi støtte til de «revisjonister» fra den «rette» siden som faktisk umiddelbart etter mai-dagene i 1945 startet sitt fortjenestfulle arbeide.

Diskusjonen har dermed artet seg som et slagsmål om fakta var fakta eller den reinspikka løgn. Det har vært et voldsomt arbeide i og utenfor vår krets for å redusere tåkeleggingen og dekkoperasjonene, og en del sannheter har selv de mest «konservative» historikere og politiske/historiske skribenter og debattanter måttet akseptere.

En av bidragsyterne utenfor vår krets er forfatteren Kjell Fjørtoft. I fire-fem bøker har han benyttet egne og andres «funn» til det vi uten beskjedenhet kaller vår historie. «Vår historie» fordi det var vi som så, advarte, handlet, dømtes og sonet andres brøde og allikevel hadde ork og evne til å bidra til en riktigere historie.

Det nye forunderlige forhold som vi annonserer, ligger i denne aksepten. Tingene, hendelsene er nå så grundig og uavviselig bekreftet at de omsider er blitt fakta. Nå strides det om opphavsretten til disse.

Fjørtoft har ikke uttrykkelig i hastige avisintervjuer poengtert at; dette har jeg funnet, dette har jeg lest og dette er meg fortalt fra pålitelig hold, mens dette har stått der og da. Historikeren Sven G. Holtmark (og flere med ham) kan ikke godta dette «selvgode skryt». Han går i «Nordlys» 13. januar til angrep på Fjørtoft for at denne i sin nye bok, «De som tapte krigen», bruker opplysninger og siterer fra dokumenter som er kjent fra før. Han belærer oss og Fjørtoft om det uetiske i å ikke gi rette mann opphavsretten til historien. Vi tror at Fjørtoft er for intelligent til å gi seg ut i en slik feide. Den er jo totalt absurd.

Historiens opphav er de og det som skaper den, de som talte, handlet, høstet laurbær, dømtes. De unge som døde for tidlig, de gamle som aldri fikk nyte sitt otium, kvinnene i ruinene, barna på flukt og de grusomme, velmenende, intelligente «tilretteleggerne». Det er historiens opphav, ofre og vinnere. Ingen av dem kan gjøre krav på noen opphavsrett, og ingen av dem som vil bruke deres liv, handlinger og død kan gjøre krav på en slik rett. Vi kan alle fritt bruke av dette mylder, og vi må alle finne oss i det ansvar som følger.

Fjørtoft har den våkne nysgjerrighet, den sannhets-søkende, uakademiske drift mot oppdagelsen som kombinerer viten og ansvar. Det er desverre mange av våre etterkrigshistorikere som ikke har sett sitt ansvar med samme alvor. Hvis det er riktig som Holtmark skriver, at disse ting som Fjørtoft bringer for dagen, nytt for en vesentlig del av hans leserkrets, er «gammelt nytt», ja, da bør i alle fall Holtmark skamme seg. Det ansvar en faghistoriker burde føle

9. april: En Skammens dag

Av Svein Blindheim

På hjem Haakon 7s privatarkiv fra Moskva, statsminister! Fremtiden ligger i fortiden.

Francois Kersaudy avslutter «Vi stoler på England 1939-1949» (Cappelen) slik: «Den som får adgang til arkivene om Haakon 7, Norges konge, vil kunne skrive et helt nytt verk om de emnene vi har tatt for oss. Da vil vi uten tvil oppdage baksiden av speilet. Foreløpig måtte vi nøye oss med . . . forsiden». Sorbonne-historikeren vet, som jeg: Bastant dokumentasjon er problemet. «Alle» vet at kongen febrilsk brente papir fra sitt privatarkiv natt til 9. april, før han rømte sitt lands hovedstad. Jeg er ikke kjent med at faghistorikerne på Blindern m.v. har anstrengt seg spesielt for å finne ut av denne mystiske arkivtilintetgjørelsen.

I desember (12.12.-94) skriver Arbeiderbladet om kong Haakons arkiv:

«Russerne tviholder på kong Haakons arkiv. Arkivet befant seg opprinnelig på Slottet i Oslo, men ble beslaglagt og brakt til Tyskland av nazistene (sic) under krigen og derfra til Moskva i 1945. De gjenværende dokumentene i kong Haakons samling, som visstnok fyller sju arkivbokser ligger fortsatt i Senteret for oppbevaring av historisk-dokumentariske samlinger i Moskva, bedre kjent som Det spesielle arkiv.

Vet lite

- Vi vet i grunnen lite eller ingenting om innholdet, men regner ikke med at det dreier seg om noen omfattende dokumentarsamling, sier byråsjef Steinar Gil i UD til NTB, som er en bastant konklusjon når han «vet lite eller ingenting».

Jeg tror Kersaudy vet mer om hva som kan finnes seg i arkivet dersom kongen ikke rakk å tilintetgjøre de arkivalier som det var mest preserende/uoppsettelig å få tilintetgjort. Jeg minner Gil om at fremtiden på mange vis ligger i fortiden, som vi kan si det kryptisk. Bare ved å se bakover kan vi se fremover. Norsk historieskrivning omkring 1940 er svært mangelfull. Kersaudy skriver i klar tekst om britenes landgangsplaner i Stavanger, Bergen, Trondheim og Narvik, m.m., - et tema jeg selv har behandlet i mange artikler. Senest tar Finn Parr Nyquist opp litt av saken i et motinnlegg i Aftenposten 30.12.-94 til en kronikk av Olav Riste, synspunkter jeg slutter meg til.

Mr. Smith

Kanskje gir arkivet svar på spørsmål om hvem «Mr. Smith» var, engelskmannen som høsten 1939 og fram til 9. april gikk fritt inn og ut på slottet til møte med kongen? Eller i hvor stor grad, hvis i det hele tatt, kongen var involvert i «monkey business» (lureri) med britene. Sannheten kommer fram før eller senere. Noe av det siste i så måte, kan vi lese hos Telford Taylor i «The Anatomy of the Nuremberg Trials» - en «murstein» som iallfall Universitetsbiblioteket har anskaffet. Den uvanlig frittallende amerikanske hovedanklageren i Nürnberg, slår i mange retninger, bl.a. også aktuelle for Norge, som rettsaken mot Quisling, m.v. Øverste sjef i Nürnberg, dommer Jackson, avviste således «enhver leting/saumfaring (search) etter bevismateriale (spesielt hva angår britiske angrepsplaner mot Norge, må opphøre (be stopped)». Selv den britiske hovedan-

klageren, Sir Hartley Shawcross, «innrømmet at Tyskland bare invaderte Norge fordi Storbritannia og Frankrike selv var i gang med å utarbeide planer for å invadere/overfalle (invade) og okkupere Norge... og at den norske regjering var forberedt på å finne seg i og akseptere (acquiesce) en slik handling».

Ligger svaret i Moskva?

Kommer kongen og Mr. Smith inn her, skal tro? Kanskje ligger svaret i Moskva, Igjen beklager vi at vi ikke fikk riktsrett etter krigen. Men da ikke bare regjeringspartiet hadde svin på skogen for kjernefeilene som ledet til okkupasjonen, var politikerne tydeligvis innstilt på ikke-gransking. Som Taylor konstaterer: «Denne ovenforsiterte unnlatelsen etterlot senere et tomrom i argumentene til Shawcross, for dersom det var så at britene var i ferd med å lande tropper i Norge (som de var, men forskjøvet noen dager med landgang 9. april, etter mineutlegging 8. april) som et ledd i krigen mot Tyskland, så kunne det ikke bli hevdet at Tyskland ikke hadde rett til å ta motforholdsregler. Men Shawcross nevnte overhodet ikke at Storbritannia hadde sine egne samtidige invasjonplaner mot Norge». Om aksjonen mot Norge skriver Taylor: «Sjefen for Overkommandoens operasjonsavdeling, generaloberst Jodl, prøvde å fremstille alle angrepene som «preventive» i stedet for «aggressive» . . ., men med den mulige unnagelsen av Norge slo forsøkene feil.» Jodl ble naturligvis hengt.

ved en slik viten, burde ha ført til en annen historieundervisning på alle nivåer. En undervisning som lik ringer i vannet måtte ha forplantet seg til samfunnet rundt, og gitt det et sunnere og riktigere bilde av de begivenheter og menneskeskjebner som disse historieutsnitt av Fjørtoft skildrer.

Vi vet ikke om denne «opphavstaktikk» er en nytt forsøk på å tåkelegge en særdeles pinlig del av vår nære historie. Det er gjort mange krumspring i den hensikt. De historiske begivenheter er likegyldige til opphavsrett. Que sera, sera! Men sannheten om historien har sin verdi og må forvaltes med omhu. Vår nyere historie har ikke vært røktet med fornøden omhu, og den har dermed vært til skade for mange mennesker, og har ikke vært egnet til å ta lærdom av. Man skal forstå sin tid for å skape et godt samfunn. Historien burde bidra til det.

**FOLK
og
LAND****en frisk
kilde****ABONNÉR**

Det rettslige grunnlag for landssvikoppgjøret

Del II
(Del I i nr. 1/2)

Av høyesterettsadvokat Finn Thrana

Et moment her, som jeg ikke har sett hevdet i særlig grad, er at Stortingets presidentskap tydeligvis var av den mening at krigen var opphørt da det sommeren 1940 tok opp forhandlinger med de tyske myndigheter for å få opprettet et norsk styresorg, nemlig et Riksråd. Presidentskapet var villig til å gå inn for å avsette både Kongen og regjeringen Nygaardsvold, og fikk tilslutning til dette av et flertall av stortingsrepresentantene etter avstemning innen de enkelte partigrupper. Hvis flertallet av stortingsrepresentanter mente at krigen fortsatte etter at kapitulasjonsavtalen av 10. juni 1940 var inngått, kunne de selvsagt ikke ha gått inn for å avsette den øverste krigsledelse. Hensikten med Riksrådet var jo at det konstitusjonelt skulle tre i konge og regjeringssed.

Av de dommer jeg har vist til og delvis referert foran, går det klart frem at det i Den norske Høyesterett har vært dissenser i viktige, ja avgjørende spørsmål for om det store oppgjøret har skjedd på trygt rettslig grunnlag. Da det her dreier seg om det ganske sikkert mest betydningfulle spørsmål som har vært forelagt og avgjort av norske domstoler, nemlig om et meget stort antall norske borgere var landsforrædere, hadde det vært naturlig og rimelig å la den tvil som

forelå komme den store gruppe med anklagede til gode. Domstolene hadde kunnet treffe avgjørelse etter straffelovens § 57 hvor det heter: «For den som ved handlingens foretagelse befant seg i villfarelse med hensyn til dens rettsstridige beskaffenhet, kan, såfremt retten ikke av denne grunn finne å burde frifinne ham, straffen nedsettes under den for handlingen bestemte lavmål og til en mildere straffart.»

Nå var forholdet at spørsmålet om landssvikanordningen i det hele var gyldig norsk lov ble forelagt Høyesterett i en sak der tiltalte ved siden av medlemskap i NS og hirden også var tiltalt for tortur mot fanger (forøvrig mens han var i tysk tjeneste), og ble dømt for dette. Dette siste kunne ha øvet innflytelse på dommen for medlemskap. Hvis en ren medlemssak var blitt fremmet for rikets øverste domstol ville man fått en klar dom upåvirket av tiltaltets andre handlinger. Vel, dette blir gjetninger, som flere har gitt seg inn på.

Om Høyesterett ikke brukte bestemmelsen i § 57 eller frifant en tiltalt etter landssvikanordningen fordi denne ikke kunne regnes som gyldig lov, burde regjering og påtalemyndighet ha overveiet på bakgrunn av den sterke dissens å henlegge saker der medlemskapet var det

eneste grunnlag for tiltalen. Jeg er ikke kjent med at slike overveielser ble foretatt. Høyesterettsdommer Schjelderup brukte nok andre uttrykk i det foran inntatte referat fra hans uttalelse i dommen av 9.8. 1945 mot Reidar Haaland, men det var en slags konstitusjonal nødrett han mente kunne få anvendelse og gjøre landssvikanordningen gyldig som lov. Det forelå imidlertid ingen «lovnød» før krigen var slutt og normale forhold var gjenopprettet i landet. Lovkonsipistene må ha vært i tvil om den provisoriske anordningen ble ansett som gyldig, ellers hadde det ikke hastet så svært. Man hadde jo straffelovens § 86 og kunne ha gitt en ny lov som supplement til denne bestemmelse hvis det var tilfelle, som lagmann Solem hevdet, at hensikten med anordningen var å gi en mildere lov enn det som ble foreskrevet i bestemmelsen i straffeloven. Noen preventiv virkning på dem som overveiet å melde seg inn i NS kunne anordningen ikke få all den tid den verken var kunngjort i England eller i Norge, ingen ble skremt. Etter hvert kom det flere sterke angrep på måten oppgjøret var lagt an. Dette gjaldt både dets rettslige grunnlag og omfanget. Jeg innskrenker meg til å referere fra vår klart mest ansette straffettsjurist gjennom mange år, professor Jon Skeie. Han utga kort tid etter den tyske kapitulasjon et hefte med tittel «Landssvik» (det er datert 29. juli 1945). Professoren rettet her et flengende angrep mot hele oppgjøret. Han hevdet (s.19) at alle de provisoriske anordninger regjeringen i London ga vedrørende landssvik ikke hadde noen rettsgyldighet, og begrunnet dette utførlig. Han hevdet at den såkalte Elverumsfullmakt ikke ga noen lovhjemmel for anordningene. Han avviste at hjemmel for anordningene kunne søkes i konstitusjonell nødrett. Professoren mente at et oppgjør måtte bygges på de straffebestemmelser vi hadde fra før krigen. Når det gjaldt de subjektive straffbarhets-

betingelser skrev han bl.a. at om en tiltalt hevdet at han ikke forsto at Nasjonal Samling støttet tyskerne men tvert imot etter beste evne søkte å berge oss mot tyskerne, og ble trodd av dommerne, så kunne han ikke dømmes. Harde ord fra en av de mest aktede jurister Norge har fostret!

Professor Skeie var langt fra den eneste kritiker av oppgjøret. Flere fremtredende advokater kom med hard kritikk. Dommerforeningen kom med vektige innvendinger. Intet virket på dem som hadde mulighet for å reversere eller dempe oppgjørets videre gang. Det må dog nevnes at flere dommere nektet å fungere under oppgjøret slik at settedommere for landssviksaker måtte beskikkes.

Domstolene ble etter hvert så overbebyrdet at det hele truet med å stoppe opp. Løsningen ble at flere anklagede fikk mulighet til å få avgjort saken ved forelegg. For å slippe videre trakassering for sin egen og for familiens skyld godtok mange denne mulighet. Ved å betale et beløp, som mange greide å prutte ned til noen få hundre kroner, og undertegne et skjema, fikk de sitt forhold oppgjort. Å få anklage for landsforræderi oppgjort på denne måten må ha vært enestående i verden! Ordningen kastet nok et visst latterlig skjær over det tragiske rettsoppgjør.

Jeg går tilbake til Haaland-saken (Rettstidende 1945 s.13 flg.) der det ble avgjort at Landssvikanordningen var gyldig som norsk strafferett. Avgjørende var her om medlemskap i Nasjonal Samling gikk inn under gjerningsbeskrivelsen i straffelovens § 86 om bistand til fienden under krig der Norge deltar. Som jeg har nevnt viste rettens flertall til lagmannsrettens domsgrunner for så vidt angikk spørsmålet om medlemskap gikk inn under straffelovens § 86 og sluttet seg til det der anførte. Lagmannsretten under ledelse av lagmann Erik Solem anførte om dette (Rettstidende s.21-22): «Retten mener at innmel-

delse og medlemskap i NS etter 8. april 1940 må karakteriseres som bistand til fienden i råd og dåd. I den forbindelse er det tilstrekkelig å nevne følgende notoriske kjennsgjæringer: I sin tale i radioen den 9. april 1940 erklærte Quisling seg som statsminister uten hensyn til at Kongen, Regjeringen og Stortinget satt samlet på Elverum. Quisling tilbakekalte også i radioen den mobiliseringsordre som Regjeringen hadde utstedt for å samle lan-

RETTELSE

Av Finn Thrana

Jeg har et par bemerkninger til gjengivelsen av mitt foredrag under symposiet i Bergen.

Det gjelder annen spalte på side 1:

Det står her: «De bestemmelser i den alminnelige straffelov av 1902 som konsipistene fant det naturlig å knytte den nye planlagte lovgivning til var pgt. 98 om angrep på rikets statsforfatning.»

Her er noe vesentlig falt ut. Setningen i manuskriptet lyder: «De bestemmelser i den alminnelige straffelov av 1902 som konsipistene fant det naturlig å knytte den nye planlagte lovgivning til var *paragraf 86 som satte straff for bistand ydet fienden og* paragraf 98 om angrep på rikets statsforfatning».

Slik det står i avisen nå vil en leser ikke finne sammenhengen. Det står jo i neste setning «Den første lovbestemmelse setter osv. Slik det står er det jo bare nevnt en lovbestemmelse. Forøvrig ser jeg det slik at den lovbestemmelse det særlig gjelder å nevne er paragraf 86. Anvendelsen av den bestemmelsen er jo mest infamerende for oss dømt, nemlig at vi ble dømt som landssvikere. Etter paragraf 98 ble jo på langt nær alle dømt, og da «bare» som opprørere!

Så var det en ting til: Det er nok bortimot 40 år siden jeg var «overrettssakfører». Titlen ble såvidt jeg husker endret til advokat på slutten av 1950-årene. Under okkupasjonen fikk jo alle sakførere titlen endret til advokat - merkelig nok vistnok uten protester eller sabotering! I 1966 fikk jeg titlen «høyesterettsadvokat» etter at jeg hadde avlagt foreskrevne prøver.

Dette spiller for såvidt ingen rolle, bare det at om det idag lever noen som benytter o.r. sakfører som tittel, må vedkommende være langt over 90 år og sannsynligvis være helt senil.

Det originale hjørnet

Let så kan du finne

- QUE SERA - SERA

Det som skjedde
er den uforanderlige faktor.
Løgn, fortelser, uvitenhet
kan tilsløre.

Men like lite som Kirken
kunne gjøre jorden flat
eller skyene kan forandre
universet,

kan det endres som er skjedd.

Slik er sannheten der
- alltid.

HaWa

dets stridskrefter til kamp mot fienden. Quisling opptrådte i egenskap av fører for NS som etter det han sa, var det eneste parti som hadde rett til å ta makten. Det var som fører av NS han opptrådte og la vanser i veien for de lovlige myndigheters kamp mot fienden. Terbovens tale 25. september 1940 da han innsatte de kommisariske statsråder tilkjennegir at han hadde oppløst alle andre politiske partier og at NS var det eneste politiske parti som fienden kunne samarbeide med.

Etter rettens oppfatning viser dette tydelig at NS fra å være et vanlig politisk parti gikk over til å bli en organisasjon som støttet fienden og samarbeidet med ham for at han skulle vinne krigen. Dette måtte være tydelig for enhver. Den som meldte seg inn i NS, måtte forstå at NS var til hjelp for tyskernes krigførsel, og at hver enkelts medlemskap her var av betydning.

Det siterte fra lagmannsrettens dom er det eneste som står der om at medlemskap i Nasjonal Samling var bistand til fienden i råd og dåd. De handlinger og uttalelser det vises til dannet grunnlaget for anklage mot Vidkun Quisling, og han ble dømt for disse. Men hva hadde gamle og nye medlemmer av partiet med dette å gjøre? De var ikke blitt spurt til råds. Medlemmene hadde overhodet ingen innflytelse på det Quisling foretok seg i april 1940. Når det gjelder Terbovens tale hadde NS-medlemmer selvsagt heller ingen innflytelse og ansvar. Det ble i dommen heller ikke gjort noe forsøk på å begrunne et kollektivt strafferettslig ansvar for partiets medlemmer. Å instituere et slikt ansvar ville være klart i fundamentalt strid med norske rettsprinsipper om at den enkelte skal svare for sine handlinger og ikke for andres. Påstanden om medlemmenes ansvar er så absurd at under normale forhold ville den ikke blitt tatt alvorlig av noen domstol.

Når det gjelder Terbovens tale gjaldt det samme; det er utenkelig at noe medlem av NS, ja noen norsk borger i det hele tatt hadde den ringeste innflytelse på den. Lagmannsretten burde også i sannhetens interesse tatt med slutten i Terbovens tale der han uttalte: «For en fremtidig nasjonal norsk løsning av den nåværende situasjon, dvs. for en løsning som er skikket til i vidtgående utstrekning å vinne frihet og selvstendighet tilbake for det

norske folk, gis det bare en vei, og denne fører over Nasjonal Samling. Det blir nå det norske folks indre anliggende å bestemme seg».

Så til det hovedspørsmål som lagmannsretten under Erik Solems ledelse ikke berørte: Hvilken bistand i råd eller dåd fikk tyskerne ved at norske enkeltmennesker ble stående som medlemmer eller meldte seg inn i partiet Nasjonal Samling? For at det skulle være adgang til å avsi fellende dom etter straffelovens § 86 var det selvsagt nødvendig å gi svar på dette spørsmål.

Min naturlige konklusjon er at om medlemskap i Nasjonal Samling ikke var blitt gjort objektivt straffbart gjennom Landssvikanordningen, og domstolene hadde måttet bygge på straffelovens § 86, ville bevissspørsmålet for overtredelse av denne paragraf blitt ytters vanskelig, i de aller fleste tilfelle ugjort. Ettertiden vil, den påstand våger jeg, gi de fire dissenterende dommere i Hålandsaken rett.

Jeg har foran bare behandlet spørsmålet om medlemskap i NS objektivt var straffbart. Selvsagt kom enkelt-handlinger av kriminell art i en helt annen stilling i den grad slike handlinger var straffbare etter straffelov eller andre lover. Jeg tenker her på f.eks. drap og tortur som da også ble straffeforfulgt under okkupasjonen. Mange såkalte likvidasjonsdrap ble ikke oppklart. Det er hevdet at drapene skjedde etter befaling eller samtykke fra Hjemmefrontens ledelse. Hverken denne ledelse eller andre synes ha vært interessert i nærmere etterforskning av drapene. Det kunne vært av interesse å få offentlig klarlagt hvilken påtale- og domsmyndighet var gitt til denne hjemmefrontledelsen, og hvilken myndighet hadde gitt den. Rett til delegering av domsmyndighet er ellers ukjent i norsk rettsliv. Nasjonal Samlings ledelse med Quisling på toppen og partiets medlemmer hadde under okkupasjonen to hovedmål: Det var overordnet å arbeide for at Norges frihet og selvstendighet ble gjenreist så snart som mulig, helst før storkrigen var avsluttet. Gang på gang ble det gjort fremstøt overfor de øverste tyske myndigheter for å oppnå dette. Hitler ga krigen preferanse og utsatte avgjørelsen. Han ga dog meget bestemte forsikringer om at det norske ønske skulle bli etterkommet etter krigens slutt.

Det annet hovedmål var å styre landet på best mulig

måte så lenge okkupasjonen varte. Det gjaldt å sikre befolkningen tilstrekkelig levnedsmidler i den grad dette var mulig sett på bakgrunn av landets meget lave selvforsyningsgrad. Uten tysk bistand med innport av bl.a. matkorn hadde det ikke gått så bra som det faktisk gjorde. På andre felter var det om å gjøre å bremse okkupasjonsmyndighetenes innblanding i forvaltningen og på så mange andre områder. Det var jo et uomtvistelig faktum at det var rikskommissar Terboven og hans folk som hadde den øverste sivile myndighet i Norge. Det lykkedes underveis å få overført stadig mere av denne myndighet til den norske regjering til beste for nordmenn på flere områder. For å oppnå dette gjaldt det å vise at regjeringen og den lokale administrasjon greide oppgavene. Den var også avhengig av å oppnå tillit i befolkningen. Uansett hva som har vært hevdet etterpå eksisterte det i store deler av landet, særlig på landsbygda, et godt samarbeidsmiljø mellom forvaltning og folk flest. Det er ikke tvil om at dette var avgjørende for at den norske befolkning kom langt bedre gjennom okkupasjonsårene enn tilfellet var i andre land i samme stilling. Det kom til mange stridigheter mellom norsk og tysk administrasjon. I det hele var det langt mere strid enn samarbeide. Av og til gikk det så hardt for seg at tyske myndigheter forlangte norske embets- og tjenestemenn eller andre i administrasjonen fjernet. Således krevde Terboven flere statsråder/ministre fjernet, noe Quisling måtte gå med på.

Etter min oppfatning var det for å hjelpe til med å nå disse to nevnte hovedmål at kvinner og menn og ungdom gikk inn som medlemmer av Nasjonal Samling. De mente at de på denne måte fremmet fedrelandets interesser. Tanken på at de ved sitt medlemskap hjalp okkupasjonsmakten og fremmet dens interesser er jeg overbevist om var fremmed for det overveiende antall partimedlemmer. Når så få meldte seg ut av partiet etter at krigslykken snudde for tyskerne, var det nok frykten for sovjetisk okkupasjon og erobring av landet som virket. Mange trodde at en alliert seier ville bringe den røde armés soldater hit, og derfor klamret de seg til håpet om at krigslykken igjen skulle svinge. Med tysk seier var det håp om at Norge igjen ble en selvstendig stat, slik som på mange måter var stil-

let i utsikt. En besettelse fra sovjetisk side fryktet alle ville bli varig.

Hele det norske folk var jo under okkupasjonen preget av nasjonalisme. Det er sikkert ingen grunn til å hevde at nasjonalfølelsen var mindre på den ene siden enn på den andre. Det var nordmenn med på begge sider av fronten og mange satte livet til. Tiden bør iallfall nå være inne til å erkjenne at de alle kjempet for det de mente var fedrelandets interesser.

Det var ikke så merkelig at de som var tiltalt for landssvik, enten det var etter straffelovens § 86 eller landssvikanordningen, sto helt uforstående til beskyldningene som fikk uttrykk i tiltalebeslutningen eventuelt forelegget. De forsto i det hele tatt ikke at de for å bruke straffebestemmelsens terminologi; hadde bistått fienden i råd eller dåd eller svekket Norges eller noen med Norge forbunden stats stridsevne. De mente at de hadde vært medlemmer av et politisk parti som tvert imot hadde motarbeidet fiendens forsøk på å innlemme Norge i sitt eget rike eller gitt det status som et lydrike. De mente også at partiet hadde arbeidet for å lette befolkningens vanskeligheter under okkupasjonen, og for å oppnå fedrelandets frihet og selvstendighet under eller senest ved krigens avslutning. De mente ikke å bistå okkupanten men tvert imot å virke for norske interesser. Derfor var dommene og dommernes premisser uforståelige for de dømte.

Egentlig er det ikke så merkelig at dommene i Haaland-saken, som skulle avgjøre om Nasjonal Samling som parti hadde begått kollektivt landssvik, måtte ty til Quislings handlinger 9. april 1940 og tiden like etter, og rikskommissar Terbovens tale for å begrunne påstanden om landsforræderi, handlinger og taler de vanlige medlemmer av NS ikke hadde noen innflytelse på. Det var kort og godt ingen konkrete handlinger av landsforrædersk karakter som kunne belastes medlemmene.

Jeg minner om at etter straffelovens bestemmelser er det krav om forsett fra tiltaltes side for at fellende dom kan bli avsagt. Uten Landssvikanordningen, som bare krevde bevis for medlemskap i Nasjonal Samling eller organisasjoner innen partiet, ville domstolene ha stått overfor en særdeles vanskelig oppgave forutsatt de skulle følge hovedprinsippene i norsk strafferett om at subjektiv skyld måtte godt-

gjøres.

Til tross for det voldsomme press som hersket både i og utenom rettssalene var det ytterst få tiltalte som på dommerens spørsmål erklærte seg skyldige til tiltalen for landssvik. De som avvek fra dette og erklærte seg skyldige, gjorde sikkert dette fordi de var forespeilet en mildere dom. Det var et krav fra allmennheten om at uten tilståelse og anger skulle de dømte bli holdt ute fra arbeide og fortsatt bli trakkassert, de og deres familier.

Studium av dommer avsagt under det store oppgjør viser at dommerne ikke en gang har forsøkt å sette seg inn i hva partiet Nasjonal Samling og dets medlemmer forsøkte å oppnå. Det samme viser studium av lagmann Solems kommentar til lovgivningen og andre bøker og skrifter som kom ut mens oppgjøret pågikk. Det er praktisk talt ikke et ord om de hovedmål partiet arbeidet mot og som jeg har redegjort for foran, nemlig oppnå frihet og selvstendighet for Norge og lindre følgene av okkupasjonen. Hjelp til landsmenn som var fengslet eller dømt til døden ble ikke regnet som formildende ved straffeutmålingene. Intet tydet på at aktører eller dommere, knapt nok forsvarere synes å ha vist vilje til å sette seg inn i partiets og dets medlemmers hensikt og mål.

Grunnlaget for dommene var tydeligvis det lagmannsretten uttalte i dommen over Reidar Haaland, og som Høyesteretts flertall sluttet seg til: «Den som meldte seg inn i NS, måtte forstå at NS var til hjelp for tyskernes krigførsel, og at hver enkelts medlemskap her var av betydning.»

At de tiltalte forklarte at forholdet var det motsatte, nemlig at tyskernes overgrep ble bekjempet og at målet var å få de tyske tropper og den tyske administrasjon ut av landet, senest ved krigens slutt, prelet av på dommene. Det var ensidig Hjemmefrontens og Londonregjeringens fremstilling av Nasjonal Samling og partiets gjerninger og mål som ble lagt til grunn for dommene. Sannhet og virkelighet ble ikke søkt; det faktiske grunnlag for dommene ble derfor helt uriktig. Det er fristende å sitere Ibsen: «Hvor utgangspunktet er galest, blir titt resultatet originalest».

Mere søken etter sannhet og rettferdighet kunne ha hindret megen ufortjent lidelse og også følelse av urettferdighet og bitterhet som ennå varer ved.

Frontsøstrene og rettssikkerheten.

Norges Røde Kors i konflikt med moderorganisasjonen og seg selv?

Vi presenterer nedenfor noen aktstykker delvis i skrift og som faksimiler. Vi kjenner vel alle det ynkelige knefall Norges Røde Kors foretok for etterkrigsmyndighetene da oppgjøret startet i 1945. I 1990 øynet vi en liten gnist da Røde Kors' pressemelding dukket opp. Den vakte liten oppmerksomhet og nesten ingen debatt. Det var mulighets hva man «forventet». Folk & Lands forslag om æresmedlemsskap falt i alle fall den gang ikke i god jord. Nå er ytterlig 5 år gått og 50-årsfeiringen er alt i gang. Som det fremgår av fru Astrid Nøklebye Heibergs imøtekomende svar på Wilh. R. Ovinds henvendelse, er sannhets erkjennelse og humanitetens ansvar på retur i jubelåret. Røde Kors president Heibergs knefall i dag er like ydmykt som det hennes organisasjon serverte i 1945.

Vi har respekt for president Bjørn Bruland som ikke signerte pressemeldingen fra 1990 selv om den i motsetning til Heiberg i sitt brev, antyder en kritikk av Norges Røde Kors for dets «standhaftighet» i 1945.

Norges Røde Kors: PRESSEMELDING 8. okt. 1990

Sykepleiere i tysk tjeneste 1940-45 burde ikke vært tiltalt.

(Avskrift)

Norges Røde Kors mener at tiltale ikke burde vært reist mot de norske kvinnene som virket som Røde Kors hjelpepleiere i Tyskland under siste verdenskrig.

I 1945 appellerte den internasjonale Røde Kors Ko-

miteen i lys av krigens folkerett til norske myndigheter om ikke å straffe disse sykepleierne. Til tross for dette hadde Norges Røde Kors i 1945 ingen innvendinger mot at straffesak ble reist. Norge var det eneste land som reiste slik tiltale, sier presidenten i Norges Røde Kors,

Bjørn Bruland.

Genevekonvensjonene av 1949 sier klart at ingen noen sinne må bli forulempet eller dømt bare for å ha pleiet sårede eller syke. Bruland understreker at Røde Kors ikke med dette reiser noen generell kritikk av rettsoppgjøret som fant sted etter krigen.

- Vi er alle klar over at det var en spesiell atmosfære i landet etter krigen og et utbredt ønske om at de som virket på tysk side skulle straffes. Hanna Kvanmo ble en av dem, og hun har omtalt dette på en nøktern og saklig måte i sin bok.

Uttalelsen fra Norges Røde Kors kommer etter at fornyet oppmerksomhet er rettet mot Røde Kors sykepleierne, gjennom Hanna Kvanmos nye bok. I boken omtaler Hanna Kvanmo blant annet sin innsats under siste verdenskrig som Røde Kors medarbeider, konkret som hjelpepleier i Tysk Røde Kors.

Gjennom de 125 år Røde Kors har arbeidet i Norge, har utdanning av sykepleiere og sanitetspersonell stått i fremste rekke av våre aktiviteter. Det har vært et stort behov for slikt personell i krig, i kampen mot folkesykdommer og til nasjonal og internasjonal katastrofeinnsats.

Det er viktig at alt slikt personell kan gjøre sin innsats i trygghet for at de er beskyttet av internasjonale rettsregler.

For ytterligere opplysninger, kontakt: President Bjørn Bruland, Norges Røde Kors, tlf.: 079-38638.

FAKSIMILE

Norges Røde Kors

Wilh. R. Ovind
Bjørnstjerne Bjørnsonsgate 21
3044 Drammen

VEDR. FRONTKJEMPESYKEPLEIERNE UNDER ANNET VERDENSKRIG

Mange takk for brev av 12. desember, hvor du reiser spørsmål om frontkjempesykepleierne har fått oppreisning og erstatning for alt de måtte gjennomgå for sin innsats i humanitært arbeid. Du refererer til prinsippet om at Røde Kors skal hjelpe alle trengende, uansett nasjonalitet, rase eller politisk overbevisning.

Ingen Røde Kors søster eller noe sanitetspersonell i det hele tatt, er blitt straffet i Norge fordi de har pleiet sårede eller syke på østfronten, men fordi de valgte å stille seg til tjeneste for et land som var i krig med Norge. Det er ingen ting i Genève-konvensjonene som kan tolkes dit hen at sanitetspersonell under krig kan velge hvorvidt de vil stille seg i sitt eget lands eller fiendens tjeneste. Etter norsk rettsoppgjøring ble derfor sanitetspersonell i tysk tjeneste betraktet som landssvikere og skulle straffes. Det faktum at de var i sanitet og ikke i de væpnede styrker, var et moment som kom til uttrykk i straffutmålingen, og av den grunn fikk de fleste en betraktelig mildere straff enn vanlige landssvikere.

Det ligger utenfor Røde Kors-bevegelsens oppgave å ta stilling til det forhold som førte til at disse sykepleierne ble dømt for landssvik. Vi beklager derfor at vi ikke har muligheter til å gjøre noe i den saken du tar opp.

Med vennlig hilsen
NORGES RØDE KORS
Astrid Nøklebye Heiberg
Astrid Nøklebye Heiberg
President

FAKSIMILE

Wilh. R. Ovind,
Bjørnstjerne Bjørnsonsgt. 21,
3044 Drammen

Drammen, den 12. des. 1994.

President i Norges Røde Kors dr. Astrid Nøklebye Heiberg,
Oslo.

Ad Frontkjempesykepleierskene under vinterkrigen og fortsettelseskrigen.

Jeg lurte bare på om frontkjempesykepleierskene har fått oppreisning og erstatning for alt de måtte gjennomgå for sin innsats i humanitært arbeid.

Røde Kors har vel som sitt mål å hjelpe alle trengende de er i stand til å hjelpe, uansett farge, nasjonal tilknytning eller politisk farge.

Vedlagte bilde fra VG søndag 11. des., viser en kvinne som de fleste nordmenn er stolte over å kjenne til. Det er vel bare statsminister Gro Harlem Brundtland som er en enda større politisk kvinne siden 1945. Hanna Kvanmo har på "sin måte" fått full oppreisning, men har alle fått dette offisielt?

Nå snart 50 år etter krigen, burde dette være en selvklar ting, synes jeg og sikkert mange andre.

Vil få ønske deg og dine en riktig God Jul og et GOD NYTTÅR, og håper på et svar fra deg.

Folk og Land
Redaktøren

Med vennlig hilsen

*Jeg holdt på å få sjokket da jeg fikk
svaret fra Røde Kors. Hvor er rettferdigheten?
Hvor er tilgivelsen? Er vi dyr?*

Folk som tjente millioner på tyskerne under krigen og de minst 100.000 som jobbet frivillig for dem ved å bygge festningsverk og flyplasser ble overhodet ikke straffet - mens sykepleiersker ble det. Verden er gal.

Hilsen W. R. O.

Røde Kors og rettferdigheten

Av Jørgen Kildal Høve

Jeg vet ikke om dette interesserer, men det kan kanskje være grunn til å hefte seg ved den uvidenhet om rettsoppgjøret, og da særlig frontsøstrenes skjebne, som åpenbart er typisk for unge mennesker.

En person (etter stemmen en ung mann) ringte og fortalte at han var med på en innsamling til Røde Kors. Han gikk ut fra at jeg kjente til det humanitære arbeide organisasjonen drev med...

Joda, jeg erindrer jo fra min ungdoms verdenshistoriebøker det arbeide Florence Nightingale drev med og hennes «Notes on Nursing». Jeg sitter imidlertid med en beklemmende følelse av at denne skaperen av sykepleierens bibel, er ukjent for Norges Røde Kors.

Denne innringeren ville gjerne vite hva jeg mente med det. Jeg fortalte: «Jeg var frontkjemper og står selvføl-

gelig solidarisk med alle norske røde kors søstre som meldte seg til innsats på Østfronten. Jeg vet at disse kvinnene gjorde en nesten overmenneskelig innsats og gjorde aldri forskjell på venn og fiende. De arbeidet i sannhet i Florence Nightingales ånd. Da krigen var slutt og de overlevende kom tilbake til Norge, ble de dømt til 3 års tvangsarbeide. Hans som ringte, ble åpenbart meget forbauset. Dette hadde han aldri hørt...

Jeg gjorde ham oppmerksom på at den dagen Norges Røde Kors erkjenner sin brøde for all verden og i ydmykhet ber de norske frontsøstre om tilgivelse, skal jeg yde min skjerv. Da denne skjendselsgjerningen (rettsoppgjøret) forgikk mot frontsøstrene, kom der aldri et ord til protest fra Norges Røde Kors.

Innringeren takket for de interessante opplysningene.

Datteren til ham som elsket fedrelandet

Av I. C. Stridsklev

I 1993 kom det ut en beskjeden blå bok, på et forlag som heter Forsythia. Boken er trykket i Larvik. Forfatterinnen heter Bjørg Bjørsvik og boken heter Nazibarn. Hun beskriver en NS-families historie fra 1921 til 1957. Utgangspunktet er maidagene 1945: «En ny form for terror gikk som en bølge over de frigjorte områder, og feide med seg skyldige og uskyldige.» Jegpersonen Gerd var født i 1932. Hun var den tredje av fire søsken, født mellom 1926 og 1937. Høsten 1940 meldte faren seg inn i NS. Han var ivrig med, skrev i avisene og argumenterte. Han ventet at hans landsmenn etter hvert ville forstå og takke ham for innsatsen. Til tross for at både han og familien ble sjikanert, var han lojal mot sine landsmenn. Han ville ikke kjøpe på svartebørs for å få mer enn de var berettiget til. Han ble sint når bønder tjente gode penger på å selge mat til tyskerne. Han fikk mennesker han var uenig med ut av tysk fangenskap. Han ble forskrekket og sørget med alle andre når tyskerne hentet hans landsmenn, men fant det viktig å være buffer mellom andre landsmenn og

tyskere. I januar 1945 ble han ordfører. Kvelden før frigjøringen hadde han sagt: «De er nordmenn som oss. De har også kjempet og lidt under okkupasjonen. Norge er et sivilisert land. Snart vil alt falle tilbake på plass, og vi kan begynne å bygge opp landet sammen.» Han tok feil. I månedsvis ble han satt til å rense opp i klosettskåler på hoteller med bare hendene. Barna hadde så mye å spørre faren om. Det alle sa passet ikke med slik faren deres var! Men kontakt var umulig. «Hitler hadde villet utrydde jødene. De gode nordmenn ville utrydde nazistene.» Moren måtte arbeide for andre, og slet seg ut på uvant arbeid. I rettssaken sviktet også han som kunne takke faren for at sønnene hans ikke var sendt til Tyskland. Det hadde vel likevel blitt 5 år tvangsarbeid.

Den eldste broren, begavet og følsom, hadde heller ikke tålt mobbingen i okkupasjonstiden, og hadde gått på statsgymnasiet på Jessheim, et godt tilfluktssted for mange mobbede NS-barn i okkupasjonstiden. Han dro til Holland for å studere teologi, men også der ble han innhentet av hatet. Det gjorde han sinnsyk. Han endte som lobotomert gartner. Eldste

søsteren ble nonne. Lillebroren emigrerte til Australia. Gerd så den overveldende ondskapsen, og vendte seg av med å tro på Gud. 21 år gammel tok hun examen artium. Faren drev en nedkjørt forretning som han hadde overtatt etter et annet NS-medlem. Tross all motgang, var hans fedrelandskjærlighet udrekelig. Han lærte visst aldri. Han ventet og ønsket stadig oppreisning fra mennesker som fortsatt ikke ville ham og hans annet enn ondt. Gerd studerte. 27 år gammel fant hun endelig en kjæreste. Men som sønn av en god nordmann kunne han vel ikke annet enn svike?

Slik er denne altfor typiske historien. Forfatterinnen vet av erfaring hva hun skriver om: Hun er også NS-barn. Kan hende hadde hun hatt glede av ikke bare å studere gamle aviser, men også mer om Nasjonal Samlings historie og program. Hun ville sikkert bli lettet over å vite at antisemittisme aldri var del av Nasjonal Samlings program, selv om det også i NS fantes antisemitter. Hun vet kan hende heller ikke at den nordmann gjennom tidene som har reddet flest jøders liv, er Vidkun Quisling, i hans hjelpearbeid med Fridtjof Nansen i Ukraina. Boken an-

BREV FRA NORSK LÆRERLAG

Av R. J. H., Bærum

I forbindelse med den mobbediskusjon som nå pågår i skoleverket sendte jeg et brev til Norsk Lærerlag om den behandling jeg hadde vært utsatt for som barn og elev i norsk skole i årene 1950-57.

Min historie er ikke forskjellig fra andre NS-barns, trakassering, tortur og forfølgelse var daglig kost. Jøssingungene måtte jo ha noen de kunne undertrykke, deres foreldre hadde jo våre foreldre, barna kunne ikke være uten et offer å la sine skakkjorte tilbøyeligheter gå utover.

Lærerlaget har svart meg! Jeg kunne vel ikke forvente at lærerlaget skulle innrømme at aksjonene under krigen var idiotiske og gale. Så storsinnet og sterkt er ikke lærerlaget. Hva som er hyggelig er at lærerlaget innrømmer at Norge kapitulert! Riktignok skriver lærerlaget følgende om kapituleringen: «Norge ble tvunget til å kapitulere for okkupasjonsmyndigheten.»

Jeg har aldri hørt om noe

land som frivillig har kapitulert! Hvis noen har det, er jeg takknemmelig for å få vite hvem og når den frivillige kapitulasjon fant sted!

Vedrørende trakasseringen av NS-barna skriver lærerlaget: «... må vi slå fast at mobbing og trakassering av barn og unge på grunn av deres egne, eller deres foreldres mening, er forkastelig. Vi beklager således den behandling De ble utsatt for på folkeskolen.»

Beklagelsen plasterer ikke sårene etter jøssingene og deres etterkommeres slag og spark, men det gjorde godt å få en beklagelse fra den yrkesgruppe som fremfor andre var en del av de vonde minnene fra en ellers både god og hyggelig barndom hjemme, men et sant helvete ute!

Midt i fredsrusens 50 års jubileum har Norsk Lærerlag skrevet et brev til et NS-barn og beklaget at det ble trakassert, torturert og forfulgt i tiden etter krigen! Blir det neste en beklagelse fra en gråtende Gro? Neppe, dertil er hun for fastgrodd i DnAs kommunistiske arvegods!

befales på det varmeste. Det er en troverdig historie som gir grunn til ettertanke. Er

det grunn for nordmenn til enda en gang å feire seg selv i et frigjøringsjubileum?

Gi NS-barna en unnskyldning

Av Cecilie Høigård

(Fra Dagbladet 21/2-95)

Hva sloss de for under krigen? Hva døde de for? Vi vil få høre det i vårens taler når Norge feirer 50-årsjubileet for frigjøringen fra tysk okkupasjon. Vi vil få høre om kampen for norsk selvstendighet og om kampen mot nazistisk og rasistisk ideologi.

Kanskje vil vi også fra noen talere høre om nødvendigheten av liknende kamper i dag. Det er riktig, og det er nødvendig at det sies. Likevel vil kanskje noe skurre. Talene vil skurre hvis ikke anledningen også brukes til å rette opp litt av den skade som ble påført grupper av mennesker etter krigen. Dette gjelder grupper som barn av nazister og såkalte tyskerunger og tyskertøser.

Min far var en av dem som ga sitt liv i den norske frigjøringskampen. Han var en

del av motstandsfronten innen den norske skolen. Han så motstandskampen som en åndskamp mot nazistisk ideologi, og var opptatt av at det norske skoleverket ikke måtte infiseres av denne ideologien. Den norske skole måtte grunnlegges på menneskers likeverd.

Jeg var lei meg for å vokse opp uten far, men også stolt av det han utrettet. Jeg vokste opp i en fortelling om nødvendigheten av frigjøringskampen og frigjøringskampens ofre. Det er også min fortelling, den gang og i dag.

Samtidig var en annen fortelling i ferd med å skapes; en mørk underfortelling som også handlet om krigen. Den handlet blant annet om noen barn lenger ned i gata vår; tyskerbarna. De var annerledes. Annerledes ved sine fattigere klær, annerledes ved at få ville leke med dem, annerledes ved at de på et vis

var fremmede. Min mor var arg på dette; hun ba dem hjem til oss og påbød oss å oppføre oss skikkelig overfor dem. De var like gode som oss, og som alle andre i gata. Var det ikke slike enkle sannheter motstandskampen bygde på?

Jeg skjønnte vel ikke stort av det, brydde meg ikke nok. De seinere åra er det kommet noe dokumentasjon om skjebnen til tyskerbarn. Hvilken urett! Vi har blant annet lest om tyskerunger som fikk hakekorset brent inn i pannen og som måtte stå oppreist i geografitimene om Tyskland. Spott og spe; slik ser en av tysk avstamning ut. (Og slik så en jøde ut.) En norsk skole der slikt var mulig; hadde skolefrontens idealer forvitret i seierens rus?

Og vi har lest om offentlige utredninger laget av respekterte, gode nordmenn der tyskerungene stemles

som arvemessig mindreverdige. Seierherrene talte språk til dem de beseiret, og ødela ved det menneskeliv.

Uretten er forsøkt begrunnet i det oppdemte hatet og lidelsene til dem som sto på den riktige siden. Jeg er ikke sikker på om dette er en presis oppsummering. Jeg har møtt andre med liknende bakgrunn som min, og der «deresvoksne» også reagerte mot slik urett. Kanskje var det heller slik at de som gjennomlevde krigens hverdagsliv uten de store rystelser og heroiske innsatser, gikk i spissen for overgrepene i etterkrigstiden. Mønsteret med å skape utgrupper og sydebukker for å stive av egen fortrefelighet og overlegenhet der dette kjennes nødvendig, er et gammelt mønster. Det viktigste i dag er ikke å fordele skyld og ikke-skyld hos fortidens aktører.

Det viktigste må være å forsøke å gjøre godt igjen, og å benytte jubileet også til å få fram hvordan behandlingen av ofrene på den andre siden representerte det motsatte av viktige idealer i motstandskampen.

Kong Harald gav i 1993 partisanene i Nord-Norge en lenge etterlengtet unnskyldning for etterkrigstidens behandling av dem. Hvis ikke landets øverste myndigheter på vegne av nasjonen gjør noe liknende overfor etterkrigstidens ofre, er det som om kampens ideinnhold blir redusert, krigens ofre blir mindre verd. Så får vi håpe at barn av nazister, tyskerunger og tyskertøser er villige og raus nok til å ta imot unnskyldningen og andre forsøk på å gjøre uretten god igjen.

Slik viser vi at vi har forstått noe, lært noe.

Jeg vet ingen bedre måte å hedre krigens falne på.

Frode Halle til minne

Fra venner og frontkamerater

Vår kommandør, Skibataljonens sjef, mannen vi mente å eie, har lagt ut på en reise hvor vi ikke kan følge ham - ennå. Vi er vel vitende om at mange andre avdelinger og enkeltmennesker også har gjort krav på ham. Det sier klart at han var likt av alle og stilte opp for dem som ba om det og alle han hadde ansvar for.

Hans bortgang kom ikke uventet. Han ville blitt 89 år i mars og hadde store helseproblemer, men hans omsorg og interesse for dem som stod ham nær var levende, og hodet var klart til det siste. Han kunne fremdeles være skarp i replikkene og kommentarene til det han ikke likte.

Et rikt liv hadde han bak seg allerede da vi møtte ham som kamerat og sjef på østfronten. Alle hans erfaringer og lederegenskaper kom vel med, og han var høyt verdsett både av mannskapene og hans overordnede.

Da hverdagen meldte seg etter krig, dom og fengsel, satset han med vanlig beslutsomhet. Han utviklet sine

kunnskaper som karttegnere og arbeidsleder, og hans omfattende virksomhet bragte ham til eksotiske land og fjerne verdensdeler. Bl.a. i Iran hadde han store oppdrag. Han stakk ut traseen til den transiranske jernbanen, fra sør til nord, og oppdraget omfattet også ledelse av anleggsarbeidet.

Men Norge, som hadde behandlet ham så skamløst, var alltid det største. Han vendte hjem og startet sitt eget firma. I sin travle arbeidsdag rakk han også å skrive den mest etterspurte beretning om frontkjemperne, «Fra Fin-

land til Kaukasus». Den ble fort utsolgt og er nå ikke å oppdrive uten i privat eie. Også i arbeidet for sannhet og rett i forbindelse med «urettsoppgjøret» la han ned arbeide og hjertelag.

Under bisettelsen var kirken full til siste benkerad. Frode Halle juniors betagende beretning om faren ble lest av presten som forrettet. Etterpå la Lauritz ned krans fra oss alle med ord vi aldri har hørt i noen kirke, sindig, ærlig, korrekt. To mann fra Skibataljonen var med å bære kisten ut av kirken.

Ca. femti av hans gamle venner og frontkamerater var samlet til en minnestund etter bisettelsen. Det falt mange ord om Frodes menneskelige vesen, hans sindighet og evne til omsorg for befal og mannskaper i alle situasjoner. Han var en spesiell mann som vi ikke vil glemme. Vi føler med hans store familie som har mistet et ruvende midtpunkt. Vi har også mistet...

lig sak. Norge som stat bindest ikke.

Hverken Kongen eller regjeringen Nygaardsvold er berettiget til å la den norske stat være krigførende for Storbritannias sak. Storbritannia har intet rettskrav på at så skjer eller skal skje. Ingen av de krigførende makter har krav på, at vårt folk trekkes inn i Europas og verdens uløste spørsmål, for hvilke krig føres.

Det norske folk har nå krav på ikke å bli trukket inn i bitterheten, hatet, villheten og ødeleggelsen.

Vårt folks heder og verdighet idag - da vårt land er okkupert - er ikke knyttet til kamp, men til fredelig arbeid. Vi plikter å unngå konflikter, men har rett til å hevde våre krav i henhold til folkenes rett...

7. juni 1940 ble det holdt statsråd hos Kongen i Tromsø. Statsministeren la frem det som denne dag var hovedsaken idet han uttalte (Statsrådprotokollen, 7. juni 1940 s.4-8):

«Under disse forhold og fordi det har vist seg umulig å skaffe hæren den nødvendige ammunisjon og annet krigsmateriell, ville det være håpløst å fortsette krigen.»

«Kongen bifalt innstillingen.»

I dette statsråd sa altså Kongen ja til kapitulasjonen, hvorefter General Ruge ble befalt å innlede kapulasjonsforhandlinger med tyskerne. Resultatet kjenner vi.

Opphevelsen av den faktiske krigstilstand den 10. juni og oppløsningen av Det Norske Forsvars Sivilorganisasjon ved Administrasjonsrådets beslutning av 6. august 1940.

«De avtaler som forsvarsets Overkommando inngikk med Den Tyske Overkommando i tiden 9.-11. juni 1940 medførte en opphevelse av den faktiske krigstilstand og forpliktet forsvarssjefen med den norske forsvarsmakt som han underskrev på vegne av, til ikke å gripe til våpen mot Tyskland eller dets allierte for krigens varighet. Historisk og rettslig lar det seg gjøre å føre bevis for dette på flere innbyrdes uavhengige grunnlag.»

Dette er innledningen til en artikkel i «Farmand» nr. 10, 7.3. 1970 av statsstipendiat i historie, advokat Sverre Hartmann.

Norge var ikke i krig og de senere provisoriske anordninger stred mot grunnloven, mente regjeringens fremragende advokat C.A. Thorstensen i den store Hannovigsaken. Ved samme anledning (13.7. 1945) uttalte

Thorstensen følgende: «Men vesentlig innvending mot anordningen er imidlertid at den ikke er i overensstemmelse med grunnlovens paragraf 17. Jeg kan ikke erkjennet at vi er dekket ved bestemmelsen på Elverum.»

Sverre Hartmann, skreven artikkel i Aftenposten, 24.2. 1971 med overskrift: «Ordet og realiteten», bl.a. følgende under punkt 7:

«Dens tsjekkiske folkerettskyndige, dr.jur. Vladimir Dedijer, er ikke i tvil om hvilken omfattende militær avtale Forsvarets Overkommando inngikk 10. juni 1940. («On Military Conventions. An essay on the evolution of international law.» Gleerup, Lund 1961.) Dr. Dedijer påpeker hvordan Trondheimsavtalen forplikter nordmennene til å avstå fra å gripe til våpen *også utenfor landets grenser*, og anser at Forsvarets Overkommando overskred sine fullmakter.»

Den stadige bruk av «våre allierte» er feil

Etter krigen ble det i Norge nedsatt en offentlig undersøkelseskomisjon (UK) for å belyse krigshistorien. I Bil. II til UK's innstilling side 295 står det: «Det er i denne forbindelse av betydning straks å presisere at det ikke blev knyttet allianser av nogen art mellom Norge - Vestmaktene etter krigsutbruddet.»

På samme sted side 314: «Forholdet til de vestallierte blev i denne tid ikke presisert ved noen alliansetraktat. Ut fra Kohts vurdering av den samlede internasjonale situasjon var en formell traktat ikke absolutt ønskelig.»

Denne stadige bruk av «våre allierte» er feil. Det var ingen som betraktet seg som Norges allierte. Den tyske okkupasjon av landet ble avløst av den engelske. I de alliertes avtaler av 16.5. 1944 mellom England, USA og Sovjet-Samveldet er bestemt at sivil administrasjon og jurisdiksjon i norske områder etter frigjøringen skal skje ved allierte stridskrefter. § 6 i samme avtale bestemmer: «Norske deltagere må adlyde alliert lov og ikke ansees som medlemmer av norsk krigsmakt.»

Norge ble ikke ansett som krigførende og hadde ingen bytterett. Altså ingen rett til noen del av det ganske betydelige krigsbytte som fantes i landet ved verdenskrigens slutt i 1945.

Grusomheter under den annen verdenskrig.

Det har under den annen verdenskrig blitt begått de verste grusomheter av de

Frigjøringsjubiléet...

(Forts. fra side 1)

om represalier fra engelskblisering. 7. april ble, etter hva Chamberlain senere opplyste i underhuset, «det norske felttog åpnet. Den kvelden gikk hovedflåten og 1. kryssereskadre fra Scapa Flow og Rosyth. Den 8. april gikk 1. kryssereskadre for å delta i operasjonene.»

Tidlig samme morgen legges britiske minefelter ved Stadt, på Hustavika og i Vestfjorden. Britiske krigsskip stopper norske skip på kysten. - Regjeringen Nygaardsvold protesterer med følgende protest på papiret:

«Den britiske og den franske regjeringen har i dag tidlig lati legge ut miner tre stader på norsk sjøområde med det formålet å sperre den frie skipsfersla innfor dei norske grensene, og britiske orlogsskip er utsende til vakthald på dette området.

Den norske regjeringa protesterer alvorleg og høgtidleg imot dette åpenbare brottet på folkeretten og slik krenking med vold mot norsk suverenitet og høytralitet.» Den 8. april kl. 17.15 sammenkalles så Stortinget for å få en redegjørelse for mineutlegningen. Halvdan Koht innleder sin redegjørelse med

først nu å trekke frem noten av 5. april. Om vestmaktene note av 5. april uttaler nu Koht følgende:

«Da eg fekk denne noten, sa eg ifrå både til den britiske og den franske sendemannen at det var ei grunnlaus krenking mot den norske regjeringa, å seia at ho ikkje var ei fri og sjølvstendig regjering og at eg tykte det var uverdig å skrive i den tonen til ho...»

Koht nevner den ny note fra vestmaktene, som Utenriksdepartementet hadde mottatt kl. 5.45 om morgenen 8. april og som inneholdt meddelelse om at engelskmennene hadde gått til den kunngjorte direkte aksjon mot Norge. Om denne vestmaktene nye note av 8. april uttaler da Koht:

«...Når vestmaktene seier at dei bryt folkeretten for de dei vil vinne siger for denne same folkeretten, så er det lett å sjå kva slags moral det er som her blir nytta. Vestmaktene fører krigen inn på norsk område fordi dei meiner at dei dermed lettare skal vinne krigen. Det er den greie samanhengen med dette tiltaket.»

Norges Handels- og Sjøfartstidende, 9. april 1940: Den måte engelskmennene og franskmennene benyttet for å få oss inn i krigen overgås bare av den måte, hvorpå de forsvarer små na-

sjoner, som er kommet i ulykken som følge av deres politikk og krigsførsel.»

Norge befinner seg midt oppe i krigens tragedier og ødeleggelser.

Folkerettsadvokat Harald Holthe skrev i Dagsposten (Trondheim) for 6. august 1940 en artikkel med overskrift «Krig». Hans skriver her bl.a.: «Norge kom i krig med Tyskland den 9. april 1940. Krigen opphørte den 9. juni samme år, da våpnene i Norge ble nedlagt. Den tyske krigserklæring av 25. april får i denne forbindelse ikke betydning.

Vårt folks standpunkt og vårt Stortings standpunkt før krigen var ubetinget nøytralitet. Så langt vårt folk evnet, ble denne linje holdt. Nøytralitet tjener fredens opprettholdelse.

Det norske folk har aldri under ingen omstendighet på konstitusjonell veg hatt allianse med Storbritannia. Vi har aldri gått med på å engasjere oss i en verdenskrig.

Sympatier og vennskap er ethvert menneske berettiget til å slutte etter egen samvittighet og prøvelse.

Overfor okkupasjonsmakten plikter nå enhver i Norge ikke å utvise noen form for fiendtlig handling. Om nordmenn velger å gå i krig for Storbritannia, er det en frivil-

krigførende nasjoner. Millioner av Europas beste ungdom falt på slagmarken. Krigens har også gått ut over sivilbefolkningen og enkeltindivider. Det finnes en rekke bøker som behandler dette emne, og man gremmes over raskapen. En bok blandt mange andre omtales kort her:

Knut Haukelids bok: «Det demrer en dag. Kampen om tungtvannet.» er en sjokkerende lesning. Fra side 37 hitsettes følgende avsnitt:

«Tyskerne har senere flere ganger betegnet den skole De forente nasjoners hemmelige sabotasjetropper gjennomgikk, som en ren gangsterskole. Og hvis en ser på de rent praktiske fag, så hadde de utvilsomt rett. Vi fikk lære alt som var brukbart i nærkamp, og vi lærte mange former for sabotasje.»

«Det fins ingen annen lov for krigen enn den at en må seire. (!!!) De amerikanske gangstere ville vel ha satt stor pris på de kurser vi gjennomgikk. Det var allikevel en forskjell. Etter tysk militær målestokk var vel vår metode ikke verdig en soldat. -Tyskerne har forsøkt å skape en tradisjon av sine mange krigere. De har laget et pent, velpusset bilde av den ridderlige, germanske krigere. Tyskerne skjønner visstnok ikke hvor galt dette bilde er. Ingen krig er ridderlig.» Dette var selvfølgelig brudd på landkriksreglementet og krigens lover og sedvaner.

Man kan beskyldte Hitler-Tyskland for mange styggeting. Norges 9. april har vi nordmenn dog hovedskylden for selv. Dette er den nakne sannhet, og fagmilitære på høyt nivå har uttalt at hadde vi holdt vårt forsvar intakt, samt ført en streng nøytralitetspolitikk, ville vi med stor sansynlighet unngått 5 års okkupasjon. Mange nordmenn hadde da blitt skånet for store lidelser, og mange liv ville blitt spart.

Quislings regjering under 5 års okkupasjon.

Professor Johan Vogt skriver bl.a. i Arbeiderbladet, 2.9. 1964 følgende:

«Det var i Norge heller ingen hungersnød. Kostholdet i Norge var nok overmåte magert, men nordmennene var likevel ved frigjøringen sunne og friske, hva som vakte stor forbauselse hos de norske myndighetene da disse vendte hjem fra London. I Nederland var det derimot den siste krigsvinteren 16.000 mennesker som døde av sult.» ...

... «Det var bare ett alternativ til det opprettede Quis-

ling-regime, nemlig omdannelse av Norge til et protektorat i likhet med de okkupasjonssystemer som man fikk i Nederland, Bøhmen og Polen. Vi ville i dette tilfelle hatt et langt større tap av mennesker enn hva vi faktisk fikk.» ...

... «Vi vet nu at Quisling i krigens siste to år bare vek tilbake for et brudd med tyskerne, fordi alternativet for hans styre ville bli et tysk protektorat, hva som ville ha påført det norske folk overmåte store byrder.» ...

Resultatet av Quislings og hans regjeringens arbeide i okkupasjonsårene kan oppsummeres i H. M. Kong Haakon's ord på en fest, som Oslo kommune holdt for ham høsten 1945: De lød: «Norge har sluppet bedre fra okkupasjonen enn noe annet tysk-okkupert land. Og det skal vi takke Gud for.»

Tiden etter den tyske okkupasjon av Norge.

Det kan her være aktuelt å trekke frem den bevisste forfalskning av vår okkupasjonshistorie.

I Sigurd Hoels roman «Stevnemøte med glemte år» kommer han inn på dette forhold. På side 104 og 105 gjengis her en samtale mellom to av hovedpersonene i boken:

«Du vet like godt som jeg at det foregår en ganske smart forfalskning av okkupasjonshistorien vår, sa han.»

Jeg mener - offisiell og halvoffisiell historieskrivning, offisielle taler, offisielle undersøkelser som tilslører i stedet for å avsløre, pluss alt det private juget og skrytet. Bare vent til alt det der blir passelig oppblandet med svada og kommer i lærebøkene også, da skal du få se på greier. Det skulle ikke undre meg om den krigen vi førte i Norge i 1940, ender med å bli en av de best planlagte og best gjennomførte i verdenshistorien - vår krig, altså, ikke tyskernes.

Av en eller annen grunn hadde jeg ikke lyst til å være enig med Sander om noen ting denne kvelden.

Selvsagter det blitt tilslørt en del, sa jeg. - Det blir det i alle land etter krig og okkupasjon. Men det er da blitt avslørt en del også. Og den offisielle løggen er sikkert ikke verre her enn i andre land.

Jeg gir faen i andre land! sa han. - Det er dette landet jeg skal bo i, og det er forfalskningen her som angår meg. Her skulle det på enkelte punkter vært skåret inn til benet, og så, Gud hjelpe meg, setter de på en plasterlapp. Vet du hva det er? Det

Det historiske lys og retten til å ha urett

Av Frederik Skaubo

I anledning vår «serie» fra symposiumet i Bergen hvor vi gjengir høyesterettsadvokat Finn Thrana's foredrag, har vi som part i saken tillatt oss å klippe fra Arbeiderbladet 12.12.-94 Harald Berntsen's refleksjoner omkring Thrana's holdninger. Refleksjonene er jo forutsigbare og nøkterne og referatet fra Lægreids radiointervju med Thrana er greit nok. Bare to poenger ser det ut til at Berntsen har mistet.

For det første: Det gir ham bismak at vi ikke tar «selvoppgjør» og tvert i mot mener at vi får bekreftet at vi har «rett». I den grad våre interesser er identiske med tyskernes, er det liten tvil om at vi tok feil. Tyskernes tap kan ikke benektes. Noe som kan være gjenstand for uenighet er om det var et primærmål for NS-folk at Tyskland måtte vinne krigen. Vi skal la det ligge. Det er ikke det det dreier seg om, men om at henimot 50 000 nordmenn ble dømt som landsforrædere etter krigen.

Alle de påstander som har vært grunnlaget for påtale og dom er tilbakevist med overveldende dokumentasjon. Liland-saken blir den rene pocketbok i forhold. Unntatt er noen få tilfeller av kriminell art som rammes av

straffelovens sedvanlige paragrafer.

Vi ønsker ikke å diskutere med Berntsen eller andre hvem som har rett i dette eller hint. Vi påpeker bare at det ikke er noe kriterium på straffbarhet at man ikke har rett. Det er ikke til å unngå at dette må gå ut over en del forestillinger som svært mange har, men vi kan ikke frasi oss vår juridiske rett av den grunn.

Så til det andre: At Finn Thrana om han hadde vært profet for egen del hadde valgt pasivitet for engasjement, er en hypotese - også for Thrana. Han - og vi andre på den siden - ville sett i speilet at vi ikke kunne stoppe en verdenskrig, vi kunne ikke forhindre okkupasjon av landet vårt, og vi ville sett at vi ville fått straff og ingen takk for å berge Norge noenlunde helskinnet gjennom krigen.

Tankekorset må vel være at vi i speilet kanskje også ville sett et sønderskutt land og et utsultet folk på grunn av vår passivitet. Mon tro om ikke Thrana og vi andre da hadde vært «dumme» nok til å gjøre samme valget igjen?

P.S.

Nasjonal Samling var aldri arbeidernes fiende. Og arbeiderbevegelsen er eldre enn både Karl Marx og kommunismen.

er en skurkestrek.»

Det Vidkun Quisling arbeidet for og drømte om, var et Gudsrike også på jorden. Det er han blitt spottet for. Han var for meget filosof og for lite politiker, skjønt Platon mente nå at det idelle ville være at filosofene styrte verden.

Ett er i hvert fall sikkert; før det kan bli fred og rettferdighet på jorderik, må det komme et åndelig solhverv inne i oss mennesker. Uten det vil alle ytre anstrengelser være forgjeves.

For første gang i Europas historie ser vi i dag et Europa i emning frem mot en enhet. Det er et stortilt forsøk på å la en ny orden basert på alles frie vilje vokse frem til en realitet.

Dette er vårt håp.

Spar oss for ...

(Forts. fra side 2)

NS-barna uten å nevne den trakassering vi ble utsatt for etter krigen. Mitt spørsmål

til Øisang er: «Teller ikke vi?» Vi, NS-barna, ble forfulgt og er det fortsatt av staten Norge. Når skal forfølgelsen av oss ta slutt? Øisang nevner nemlig at kvinner som hadde vært sammen med tyske soldater ble forfulgt og at det ble gjennomført meningsløse rettsforfølgelser av sykesøstre som hadde tjenestegjort ved Østfronten. Likeledes slår Øisang fast at rettsforfølgelsen av frontkjemperne var meningsløs! Så sant, så sant!

Vi imøteser nye sannheter om krigen og krigstiden også fra andre. Vi håper på en mere edruelig fremstilling av det illegale arbeidet! Det står tvilsomt ære av den type arbeide, det strider mot folkeretten og utsetter uskyldige mennesker for fare. De som utførte de illegale handlinger kunne flykte, det var noe vanlige borgere ikke kunne gjøre! De vanlige borgere måtte ta støyen når illegalt arbeide var utført og tyskeres reaksjoner kom.

Hadde Øisang i tillegg til

12.12-94 Arbeidersbladet

Landssvikoppgjør

I november ble det holdt et stort seminar i Bergen om landssvikoppgjøret etter den annen verdenskrig. Her ble det sikkert reist mye berettiget kritikk av ulike deler av oppgjøret. For eksempel overtok seierherrene ifølge filosofiprofessor Arne Næss en god del av den vilkårlighet som de i 5 år angivelig hadde kjempet imot.

Selv om det skjer i etterpåklokke og i lykkelig uavhengighet av den atmosfæren som uunngåelig hersket umiddelbart etter det nazistiske barbariets fall, er det bra at det blir forsøkt å ta et oppgjør med oppgjøret. Det som likevel gir det hele en mindre god bismak, er at gjenlevende tapere stadig ikke viser tegn til noe tilsvarende selvoppgjør, men snarere tar seierherrenes anger til inntekt for at det var de som hele tida hadde rett.

I Bergen trådte statssekretær i Quislings regjering, juristen Finn Thrana, fram som en representant for denne holdningen. I et intervju i «Søndagsavisen» i NRK radio ga en høyst oppgående Thrana uttrykk for at han ikke ville beklage at han i 1934 gikk inn i NS. Han så fortsatt medlemskapet som naturlig og riktig på grunn av den faren for revolusjon og kommunisme som Arbeiderpartiet på det tidspunktet (!) representerte.

Også deltakelsen i NS etter 9. april 1940 - og stillingen som statssekretær i Quislings regjering fra 1942 - ville Thrana stadig forsvare. Så lenge det virket som om Tyskland ville seire i verdenskrigen, var nemlig NS eneste mulighet for å oppnå selvstendighet for Norge ved krigens slutt.

Ifølge Thrana var Quisling og hans regjering ikke landsforrædere. Under krigen gjorde Quisling alt han kunne for å hevde norsk selvstendighet, og hadde alltid som mål å få tyskerne ut av landet, seinest ved fredsutbruddet.

Thrana påsto også at ingen i regjeringen visste noe om tyskernes bruk av tortur eller andre ugjerninger. For Quisling hadde selv overfor regjeringen slått fast at «pinlig forhør» var i strid med Grunnloven. Bare folk utenfor regjeringen hadde kjennskap til det som foregikk, mente Thrana.

Heller ikke sin opptreden etter at det var klart at Tyskland ville tape krigen, ville Thrana be om unnskyldning for. Det var da nødvendig å fortsette i NS og regjeringen for å avverge faren fra Sovjet.

Oppsummeringsvis var Thrana derfor bare villig til å beklage at så mange unge måtte ofre livet i kampen mot bolsjevismen på østfronten.

Med andre ord: Den såkalte revisjonistiske historieskriving - i Norge som i Tyskland - kommer ikke med original synspunkter når den framstiller nazismen og fascismen som en forsvarlig borgerlig reaksjon på trusselen fra arbeiderbevegelsen. Det er i denne forbindelse et tankekors at det eneste forbeholdet Thrana i dag vil ta, er at hvis han i 1934 hadde visst hvordan verden kom til å utvikle seg etter 1945, ville han ha valgt annerledes.

alt det gode han skrev innrommet at landssvikoppgjøret var et politisk hevnoppgjør, hadde vi nesten vært helt fornøyd.

Det tragiske kappløpet

Nr. 252 — 1995

Den virkelige sammenheng.

Av overlæge Johan Scharffenberg.

Benjamin Vogt tillater seg i «Morgenbladet» nr. 248 å stemple min fremstilling i nr. 247 som «misvisende». Jeg må derfor dokumentere dens riktighet.

I det tyske memorandum som dr. Bräuer tidlig om morgenen 9. april 1940 overleverte til dr. Koht, ble det gitt en riktig redogjørelse for de franske og engelske planer mot Norge og Sverige — først under påskudd av hjelp til Finland, senere bare med sikte på malmtrafikken — deretter het det:

«Die konkreten Nachrichten über bevorstehende Landungsversuche der Westmächte in Skandinavien häuften sich in letzter Zeit immer mehr. Wenn aber überhaupt noch der leiseste Zweifel an dem endgültigen Entschluss der Westmächte zur Intervention in Norden bestehen konnte, so ist er in den letzten Tagen endgültig beseitigt worden. Die Reichsregierung ist in dem Besitz von einwandfreien Unterlagen dafür gelangt, dass England und Frankreich beabsichtigen, bereits in den allernächsten Tagen überraschend bestimmte Gebiete der nordischen Staaten zu besetzen.»

Siste passus sikket på beslutningen i det øverste krigsråd i London 28. mars 1940. Dette fremgår også av den historiske oversikt i «Dokumente der deutschen Politik. Reihe: Das Reich Adolf Hitlers», 8. bind, 1. del (s. 3). Det heter her:

«Der entscheidende Beschluss zu dem Landungsunternehmen, das nunmehr mit der angeblichen Verletzung der norwegischen Hoheitsgewässer durch Deutschland motiviert wurde, war das Ergebnis der sechsten Sitzung des Obersten Kriegsrates der Alliierten in London vom 28. März.

Bei der ausgesprochen englandfreundlichen Haltung der norwegischen Regierung Nygaardsvold, — — — war mit einem ernstlichen Widerstande der Norweger gegen das Unternehmen der Alliierten nicht zu rechnen. — — — Auf die Kunde von den Absichten der Alliierten, deren führende Staatsmänner und Presse das Projekt vorzeitig ausplauderten, bereitete die deutsche Reichsregierung die notwendigen Massnahmen vor, um im Falle der gegnerischen Ak-

tion unverzüglich eingreifen und ihr zuvorkommen zu können.»

Sjefen for den franske flåte, admiral F. Darlan, skrev 12. april 1940 til forsvarsminister Daladier (facsimil i den tyske dokument-samling nr. 6 «Die Geheimakten des französischen Generalstabes» som dokument nr. 37):

«Il ne m'apparait pas que notre commandement ait été surpris par la «riposte allemande», et sans doute convient-il de rappeler à ce sujet que, vu le manque de discrétion des projets discutés dans les réunions interalliées, le commandement allemand ne pouvait ignorer notre décision: ses préparatifs étaient commencés depuis longtemps et ses navires de guerre étaient à la mer avant même que fût effectué le mouillage de mines envisagé.

La riposte allemande fut prévue par nous dès la décision prise en comité interallié, le 28 Mars: dès le 30 Mars je vous en signalais l'éventualité et je vous proposais d'y parer en réunissant d'urgence les moyens nécessaires à un corps expéditionnaire.»

Den engelske forfatter commander Stephen King-Hall har hatt samme oppfatning (Secret History of 1939-1940, Report no. 6).

Den tyske invasjon i Norge var, som jeg skrev, «lenge forberedt» som følge av vestmaktens velkjente planer. På sin side var vestmaktene helt klar over at Tyskland ville reagere med angrep på Norge, ja, dette var deres hensikt.

Altmark-affæren 16. februar 1940 påskyndet sterkt arbeidet med «Weser-Übung» fordi Hitler i den så bevis for at Norge ikke ville gjøre motstand mot engelske brudd på vår nøytralitet. Da han så fikk rede på vedtaket av 28. mars, gav han orden av 2. april. Darlan forstod sammenhengene.

Den norske almenhet bør ikke lenger anse alle tyske fremstillinger som djevlelsk løgn og alle engelske og franske som guddommelig sannhet. Vi bør kritisk trekke våre egne slutninger.

Johan Scharffenberg.

Oversettelse av Francois Darlans brev i ovenstående faksimile:

"Det ser ikke ut til at vår alliertes møter, slik at den overkommando har blitt overrasket over det tyske "motstøt", og det er uten tvil på sin plass ved denne anledning å minne om den manglende diskresjon når disse spørsmål ble drøftet på de

Det tyske motstøt var forutsett av oss allerede før den senere avgjørelse ble tatt på de alliertes møte 28. mars. Jeg gjorde dere oppmerksom på denne eventualitet, og jeg foreslo å avverge den ved hurtigst mulig å samle de nødvendige midler til et ekspedisjonsskorp.

Oberst Schanche - fortsatt under beltestedet

Av Helge N. Wiig

Jeg viser til inserat oberst Leif Schanche har i Folk & Land nr. 1 1995. Obersten bebuder at han vil avslutte «Debatten» med sitt innlegg.

Oberstens til nå så lite saklige innlegg gir forståelse for at han vil avslutte med disse gjentatte usannhetene. Jeg har skriftlig og muntlig latt Obersten følge mine bevelger den aprilnatten i Grangen 1940. Noen plikt til det har jeg ikke hatt, men for å gi en balanse har jeg bestrebet meg på dette. Videre har min mg.l. skytter bekreftet at den som først avga ild fra vårt kp. var jeg som fikk låne mg. fra skytteren, slo ut ruten i fjøsluggen og rettet våpnet mot signallys jeg observerte vis a vis det fjøset vi hadde tatt stilling i. Signallysene var tyske. 1.skytteren husket også en detalj fra min ildgivning at han røsket av magasinet så det ikke skulle bli skadd da jeg stakk pipen gjennom glassruten. 1.skytteren fikk tilbake sitt våpen da jeg hadde fått forkiling. 1.skytteren er Håkon Hansen, fra Løkken Verk. Han kom med sine uttalelser på eget initiativ, og i nærvær og påhør av sin kone, samt min sønn Eivind. Det hele skjedde heime hos familien Hansen. Hansen hadde aldri hørt at jeg skulle ha desertert.

Det var nok ikke en anonym person som ringte meg og fortalte om Oberstens forfølgelse av offiserer som hadde tjenestegjort i Arbeidstjenesten eller politiet under okkupasjonen, dog uten medlemskap i NS. Han presenterte seg ved navn og

grad. En annen officerskollega av Obersten som hadde sittet i staben med Obersten, uttalte: «... Schanche is not a cup of my tea...»

Når det gjelder Akershus så er jeg dømt for det, dommen er sonet, noe Obersten burde ha respektert. De unge guttene som var involvert på Akershus visste at det forut hadde vært en rettsak med aktor og forsvarer, videre at tiltalebeslutningene bygget på etterforskningsrapporter, opplest for de tiltalte og underskrevet av disse. Det var grunn til å tru at det hele skjedde etter «Lov og Dom». De likvideringer som de norske hjemmestyrkene sto bak var mord, sikkert også parret med lystfølelse. Det var nordmenn som hjemmestyrkene rettet sine likvideringer mot, tyskerne gikk fri. Slik var det mindre risikabelt. At det sto ansvarlige personer bak likvideringen av general Marthinsen er vanskelig å forstå. Så langt som krigen var kommet måtte alle se at en likvidering måtte utløse det som kom. De ansvarlige norske myndigheter kunne ikke la seg diktere av partisangrupper og finne seg i mord på uskyldige borgere av vårt land.

Når det gjelder skyteepisoden i Stryken så er jeg ikke tiltalt eller dømt for den. Når jeg leser Oberstens framstilling blir jeg mere og mere overbevist om at her er det en person som er direkte ond og ikke makter å legge bånd på seg. Søk sannheten ved å gå til kildene burde være rettesnoren. Men det er vel for meget forlangt.

Frihet under ansvar

Av Ivar Wessel
fra Aftenposten 5/3-95

Filosofen Nina Karin Monsen reflekterer over begrepet frihet i sin artikkel 17/2. Hennes konklusjon er at personlig frihet mer avhenger av egen-skaper hos den enkelte enn av ytre omstendigheter. For egen del vil jeg tilføye: Den absolutte frihet er et onde og en meningsløshet. I et samfunn fritt for normer og retningslinjer blir den enkelte en slave av

sine primitive impulser og et offer for andres uhemmede livsutfoldelse. Et slikt samfunn vil raskt bevege seg mot anarki og kaos.

Det er lettere å følge de skrevne lover og regler hvis man også følger de uskrevne. Gode omgangsformer har derfor en kriminalitetsforebyggende virkning. Begrepene frihet og ansvar må alltid sees i sammenheng. I et sivilisert samfunn er man fri når man gjør det som er nødvendig!

Abonner på Folk og Land til et ungt menneske!

Hvordan ble seieren ...

(Forts. fra side 12)

flyktninger som druknet. Helt unødig drepte vi ved slutten av krigen 253 000 ved et bombardement i Dresden 13-15/2-45, og hvor vi også skjøt fra lav høyde med våre fly etter dem som flyktet ut av den brennende by.

Vi jaget hjem de sovjetiske krigsfanger i 1945, slik at de ble tilintetgjort av Stalin. I Finnmark transporterte vår skotsk/norske enhet tyske krigsfanger i båt over en fjord. Vi pirket dem med bajonetten til de måtte hoppe i vannet. Deretter moret vi oss med å skyte dem.

Tyskernes krigsbarn behandlet vi - spesielt i Norge (ca. 10 000) - på et særlig sadistisk vis. Ja, det ble vurdert å sterilisere dem, fordi det ble sagt at disse barna var en potensiell fare for en fremtidig femtekolon. Vi flyttet dem hit og dit. De fikk dermed en forferdelig barn- dom med utrolig mobbing i skolene, både av lærere og medelever. Røde Kors-søstrene - de som uegennyttig pleiet de sårede soldater under krigen, enten det var venn eller fiende - de som hadde vært på østfronten, ja, noen få også på alliertes lasaretter etter krigen - de ble fengslet, noen også klippet håret av og forulempet på uenvelige vis.

Ja - også vi - vi som skulle

være så meget bedre enn de andre, vi var jo de gode. I Norge valgte vi da også å benevne oss som «gode nordmenn». For å skille oss ut fra dem som «svek» - de mindreverdige.

Vi senket under krigen de norske skip som trafikkerte langs vår kyst med hårdt til- trengte forsyninger for sivil- befolkningen.

Vi bør også slutte med stadig å si at Tyskland startet verdenskrigen.

Vi forsøker å skjule at Eng- land og Frankrike allerede før tyskernes okkupasjon av Norge, var på vei for å be- sette landet og føre krigen inn på de skandinaviske om- råder. For Norge startet kri- gen med engelske krigsfly innover landet den 7. april 1940 og med engelskmenne- nes mineutlegging langs vår kyst den 8. april, selv om lan- dets daværende unøytrale myndigheter ikke hadde til hensikt å mobilisere mot en- gelskmennene og franskmennene.

Ja, slik var vi. Vi bør kle oss i sekk og aske og grem- mes. I stedet for å spille hel- ter og sette opp minnesmer- ker over tvilsomme ledere og sabotører.

Vi arresterte, hundset og drepte dem som under krigs- tiden hadde styrt med lan- dets administrasjon og som gjorde hva de kunne for at folket skulle komme gjennom okkupasjonstiden uten de store lidelser. De av oss som fant ut at de tjente landet ved å sabotere og drive illegal virksomhet som dessverre skadet nasjonen og dens inn- byggere mere enn det gag- net, de må ta dette på sitt eget ansvar og ikke stadig bebreide andre for at de ble tatt hånd om og straffet av okkupasjonsmyndighetene.

Til jubileet har det kom- met en bok på markedet som viser oss våre synder. Den heter «Refleksjoner etter 50 år» med undertittel «Tenk om det hadde blitt rødt det hele». Den boken må vi boi- kotte for å kunne feire. Der- for har vi ikke gått ut med anmeldelser i noen av lan- dets 60 største aviser som har fått boken til anmeldelse. Vi fortier den, da den kan for- trengte vår glansfullhet som vi må beholde like polert under jubileumsfeiringen. Vi tok den ikke inn i bokhand- lernes «Årets bøker». Vi sa til forfatteren at den er for betydningsløs, selv om sann- heten er at den jo beskriver det hele som det var.

Hva har vi i etterkrigsti- den gitt ungdommen utenom narkotika, yrkesløshet, null livsidealer og en tilsløret og usann historie? På tross av at

BOKTJENESTEN

Postboks 3239 Elisenberg, 0208 Oslo. Telefonbest.: 22 56 10 34

..... eks. **QUISLINGS FORSVARSTALE**,
heftet kr. 45,-

Serien "SUPPLEMENT TIL OKKUPASJONSHISTORIEN":

..... eks. Odd Melsom: **På nasjonal uriaspost** kr. 50,-
..... eks. Odd Melsom: **NS og fagorganisasjonen** kr. 50,-
..... eks. Einar Syvertsen: **Også dette bør være**
sagt kr. 50,-
..... eks. ALLE 4 BIND: kr. 150,-

..... eks. A. I. Bru: **Her er London** kr. 50,-
..... eks. Per Lie: **Sannheten om Telavåg-affæren**
1942 kr. 15,-
..... eks. Arne Tellefsen: **Når forsvaret forfaller** kr. 25,-
..... eks. Chr. Christensen: **Den andre siden** kr. 50,-
..... eks. Arne Stornes: **Skrift om vår nære**
historie kr. 50,-
..... eks. Sundra Sand: **Hva er Kristen Samling?** kr. 5,-
..... eks. Sundra Sand: **Noen enindringer fra tiden**
omkring Vidkun Quislings siste dager kr. 5,-
..... eks. Dr. jur. Gustav Smedal: **Patriotisme og**
landssvik kr. 50,-
..... eks. Bjørn Vardaas: **Grunnlovsbrudd og retts-**
oppgjør kr. 30,-
..... eks. Roald A. Nielsen: **"Solbris Ohoi!"** kr. 50,-
..... eks. Anna Kientopf: **Det fredsfiendtlige**
trauma kr. 50,-
..... eks. Sigurd Senje: **Glemt soldat** kr. 75,-
..... eks. Hans Gervik: **Refleksjoner etter 50 år** kr. 168,-

Legg til kr. 20,- for forsendelser ved forskudsbetaling til:

Postgiro 0807-5.15.02.89. Bankgiro 6063.05.00926 eller vedsekk,
i kontanter eller frimerker. (Ellers porto og oppkravsgebyr.)

I alt bestilles for kr. som betales slik:

Navn:

Adresse:

Postnr.: Sted:

Misbruk av ord

Av Victor Backlin

Et ord som har vært mye misbrukt i norsk innvand- ringsdebatt er begrepet *ra- sisme*. Hva ordet egentlig betyr, kan man lese ved å slå opp i bl.a. Aschehoug og Gyldendals leksikon.

Sitat: «Menneskesyn, poli- tikk el. sett av holdninger som bygger på oppfatningen om den egne rasens overle- genhet. I egentlig forstand er rasisme en filosofisk tese, om at det eksisterer grunnleg- gende forskjeller mellom de

ulike menneskeraser, bl.a. når det gjelder åndsevner.

Slike teorier dannet bl.a. grunnlaget for raseideolo- gien i den tyske nazismen.»

Dette har selvfølgelig in- gen ting med skeptikere til og motstandere av innvand- ringspolitikken å gjøre. Yt- ringsfriheten bør tillate at mennesker med ulike menin- ger om dette brennaktuelle tema, også slipper til i disku- sjonen, uten å bli mottatt med skjellsord og sjikane fra per- soner med manglende kunn- skaper og dårlig oppdragelse.

VENNEGAVER

TIL "FOLK OG LAND"

Vi kvitterer denne gang for
tilsammen kr. 8.010,-.

TAKK FOR FØLGENDE BIDRAG:

H. C., Sandviken kr. 200,-	Motstandsmann
M. H., Skollenborg kr. 300,-	i Mosjøen kr. 500,-
L. L., Kolbotn kr. 100,-	J. A., Oslo kr. 100,-
A. Ø., Skien kr. 100,-	O. N., Sverige kr. 100,-
P. O. S., Brandbu kr. 200,-	T. T., Eidanger kr. 50,-
P. W., Oslo kr. 200,-	K. G., Langøyeneset kr. 50,-
R. B., Halden kr. 100,-	M. E. L., Sverige kr. 300,-
M. A., Ålesund kr. 200,-	T. G., Hernes kr. 160,-
R. C. N., Trondheim kr. 300,-	W. G., Oslo kr. 1.000,-
J. S., Våglund kr. 200,-	J. B., Volda kr. 200,-
A. N., Evje kr. 300,-	L. S., Eidsbygda kr. 300,-
N. D., Leksvik kr. 50,-	M. A., Ålesund kr. 200,-
T. L., Porsgrunn kr. 200,-	J. A., Rena kr. 100,-
K. N., Mo kr. 100,-	I. F., Åneby kr. 50,-
E. H. M., Bergen kr. 100,-	D. S., Isfjorden kr. 250,-
O. N., Sverige kr. 400,-	K. O. A., Levanger kr. 250,-
K. T., Tyskland kr. 350,-	I. L., Torp kr. 300,-
Hjemmefronter,	P. G., Skjoldtun kr. 200,-
Mo i Rana kr. 500,-	

vi har hatt ressurser til å spore ungdommen på rette veier. I legger de enkelte lands kul- dag er verden i ferd med å gå under på grunn av at vi ikke har forstått, blant annet dette.

I de femti år siden «fre- den» kom til oss, har vi hatt anledning til å stemple ta- perne gjennom våre domstol- er og moderne media, vi har stemplet dem som forbrytere. Nå må vi revidere denne opp- fatningen for å få en riktig historie. For den sanne his- torie er det eneste og nød- vendige grunnlaget for for- soning, frihet og fred.

Under skinn av huma- nisme blander vi i dag all verdens befolkning sammen i våre europeiske land, selv

om vi ser at vi dermed øde- turer og fremprovoserer et- niske uroligheter som bare ender i tragedier for de en- kelte land. Et land som ikke tar vare på sin kultur, svek- kes. Våre muligheter til å hjelpe verdens nødlidende befolkning svekkes ved vår måte å takle dette problem på.

Er det kanskje hensikten? Den marxistiske tesen på nytt: Å svekke samfunnet for å styre landene diktatorisk. Vi allierte oss med Karl Marx' disipler. Vi bør gremme oss og be Vår Herre om tilgi- velse, for vi visste ikke hva vi gjorde. Nå bør vi vite det!

FRA JØZISMENS SAGA

Av O. Nygaard

Første bolken

I 1945 utstedte professor i psykiatri, Gabriel Langfeldt, attest på at vår store sønn og verdensberømte dikter, Knut Hamsun, hadde varig svekkede sjelsevner. Hm! Professoren mente at NS-folkene burde fratas forplantningsevnen. - Var mannen gal - eller hadde han bare svekkede sjelsevner?

Professor er blitt skjellsord. Foruten ovenfor nevnte finnes professor i historie, Magne Skodvin og professor i jus, Johs. Andenæs, for å nevne andre som fusker i fagene. Snusk og fanteri!

Den vanlige kvinne og mann har stor tillit til professortitler, men vær på vakt - luringer finnes over alt!

Andre bolken

I januar 1942 galet Nygaardsvolds justisminister, Terje Wold, i London Radio: «Alle medlemmer av NS er landsforrædere». Denne uttalelse har høyesterettsadvokat Albert Wiesner kommentert i sin bok «Lys over landssvikoppgjøret» (s. 25) med disse ord: «Denne kollektivt fremsatte beskyldning mot henimot 100 000 landsmenn for landsforræderi er uten sidestykke den alvorligste og mest omfattende æreskrenkelse i norsk rettshistorie.»

Det hører til historien at Terje Wold, etter krigen, ble utnevnt til folkets øverste dommer; justitiarius i Norges Høyesterett. Bukken ble satt til å passe havressekken.

Nevnte bok er selvfølgelig blokkert på det norske «demokratiske» bokmarked. Sannheten må skjules for folket.

Tredje bolken

I flg. grunnloven har Kongen ikke lov å oppholde seg mer enn 6 måneder utenfor landets grenser - unntatt når han er i felten. Bl.a. derfor er det meget maktpåliggende å få gjennomslag for det syn at Norge var i krig med Tyskland fra 9. april 1940 til 8. mai 1945. Kongen med sitt 5-årige opphold i London var i felten. Hm!

I 5 år var regjeringen Nygaardsvold med Kongen i spissen i London og agerte regjering i Norge som var okkupert - takket være nevnte regjering.

I følge internasjonale rettsregler og avtaler som Norge har vedkjent seg og tiltrått, er det okkupanten som har regjeringsmyndigheten i okkupert område. Noe annet er i praksis ugjenomførlig. Tyskerne respekterte stort sett de nevnte rettsregler, mens nordmennene stor sett brøt dem - i likhet med andre lovbrudd. Bl.a. flere brudd på grunnloven.

Var det så at Norge var en rettsstat? Skryt! Typisk jøzisme.

Fjerde bolken

I sin bok «Det vanskelige oppgjøret» forsvarer professor i jus, Johs. Andenæs, det grunnlovsstridige rettsoppgjøret (hevnoppgjøret). Professoren forsvarer også overgrepene mot «tyskerjentene».

Mange av dem ble i «frigjøringsdagene» 1945 kastet i fengsel uten å være dømt for noen forbrytelse. Straffeloven hadde ikke en eneste paragraf som kunne ramme dem. Mange av dem ble fratatt sitt norske statsborgerskap og sendt til Tyskland.

Var det så at Norge var en rettsstat? Skryt! Typisk jøzisme.

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Kontortid: Tirsdag og onsdag kl. 11-15. Telefon: 22 56 10 34.

Adresse: POSTBOKS 3239 ELISENBERG, 0208 OSLO.

Hvordan ble seieren forvaltet

Av Håkon Glosli

Slik burde kanskje ettertidens tunge erkjennelse vært uttrykt i de seirendes festtaler i jubileumsåret:

Tenk over hvordan vi har forvaltet våre pund! Dem som seieren gav oss. Hva var det vi satte i gang - i vår selvgodhet? Glemte vi hva vi hadde kjempet for? Var det ønsket om hevn som overskygget gleden - og fornøyelsen? Ja, hvordan tok vi vare på seieren?

Vi lot Sovjet få hånd om de stater som vi ved krigsbegynnelse hadde lovet å hjelpe, lot Sovjet få innlemme dem i sitt kommunistrike, i et samfunn som var dømt til selvutslettelse allerede ved revolusjonen i 1917. Etter at dette samfunn nå har brutt sammen, har hele sovjetprosjektet kostet 60-70 millioner menneskeliv av dets befolkning pluss hva dets kriger har kostet av menneskeliv, også hos de land som de angrep og hvor de deporterte deler av befolkningen. (Sovjet var bestemt på å angripe Vesten tre uker etter Tysklands angrep mot Sovjet 22. juni 1941.) Hvordan kunne vi gå i allianse med dette system? Folkene er ført tilbake til tiggerstadiet i dette land og i dem som det la under seg. Folkene har lidt i denne tiden - og lider fortsatt i et kaos. Det vil ta mange generasjoner å få rettet skadene opp igjen - om dette i det hele tatt lar seg gjøre.

Derfor bør vi ikke feire - men bøye oss i stille ærbødighet i «Jubileumsåret» for dem som vi svek og som virkelig tapte på krigen. De lider fremdeles og vil fortsatt lide. La oss skjenke pengene

som bevilges til jubileet til f.eks. De Baltiske Stater. De trenger dem og kan investere dem i noe nyttig. Kan-skje vi også kunne la uhjelpspenger som vi søler bort, gå den veien.

Vi drepte 2,8 millioner mennesker i Øst-Tyskland før vi fordrev de øvrige fra deres gamle hjemstavnsmråder. De gjenlevende jaget vi ut av deres hjem. Vi ga dem en halv time for å raske med seg noen nødvendige eiendeler. Vi drev dem vestover, til vest for elven Oder/Neisse. Vi robbet dem på veien for deres siste eiendeler, voldtok kvinner og drepte underveis. Da de tolv-tretten millioner kom frem til den nye sovjetiske okkupasjonszone i Tyskland, fikk de ikke mat og ytterligere hvert fjerde menneske døde av sult og forkommenhet.

Vi kastet de fleste av taperne i fangeleirer hvor vi lot dem sulte ihjel i hundretusenvis, i millionvis. I stedet for befrielse kan vi si at hele Tyskland, ble en eneste stor fangeleir. Polakkene opprettet 1255 fange/interneringsleire, 227 fengsler. Tsjekkerne 1215 interneringsleire, 846 arbeidsleire og 215 fengsler, amerikanerne 200 leire, likeså de øvrige okkupanter. I disse anstalter ble det torturert, mishandlet, skutt, slått ihjel, utsultet, slik at i enkelte leire døde 80% av de innsatte. En Kristian Ottosen har ikke stått frem og beskrevet forholdene der.

I Jugoslavia utryddet Tito med sine kommunistpartisaner hele - absolutt hele - den tyske minoritet på 600 000 mennesker, hvorav en stor del ble drept på de mest

infernalske og bestialske vis. I Frankrike fulgte vi med ettersom områdene ble befridd av våre militære styrker, vi fulgte etter og drepte mistenkte, tidligere samarbeidende med tyskerne i titusenvvis.

I de fire okkupasjonszoner lot vi soldatene voldta kvinner og unge piker, stjele fra tyskernes hjem, kunstskatter og nyttiggjenstander, mens mannfolkene satt i fangenskap. Vi burde straks ha latt de millioner av tyske krigsfanger få reise hjem ifølge konvensjoner, men vi beholdt dem i fangenskap i årevis, mange helt til 1955, mens deres kvinner måtte rydde opp i ruinene i deres tidligere hjem. Ja, vi drepte eller sultet ihjel en anseelig mengde av dem, et par millioner i Sibir og vel en million hos de øvrige allierte. Vi lot hundretusener av dem ligge under åpen himmel de første måneder, tett sammenpakket. Foruten de mange som døde, tok mange av dem sitt liv.

I vår propaganda hadde vi innpodet overfor våre soldater og våre folk at tyskerne var forbrytere en masse - dette forholdt vi oss til i vår første okkupasjonstid, og vi tror på det den dag i dag, og behandler tyskerne deretter og har fått den tyske ungdommen til å tro på dette.

Vi lot Tito drepe alle sine krigsfanger i tillegg til at han likviderte en million av sine egne. Pluss - som foran nevnt - den tyske minoritet på 600 000.

I vår ekstase senket vi 3. mai 1945 skip med over 7000 fangekamerater og en 20 000 (Forts. side 11)

OPPROP TIL NORSKE LEGIONÆRER

Av Kaare Flaam

Undertegnede tilhørte 14. Kp., men ble av Olaf Lindvik beordret som frontsjåfør og tilhørte frontstafellet i Kratsnoia Selo. Jeg skriver en bok om det jeg og mine staffelkamerater opplevet.

Det viktigste ved boken er at jeg vil samarbeide med flest mulig av mine frontkamerater for å gi det nor-

ske folk anledning til en beretning fra mange sannhetsvitner om hvorfor de ble legionærer og hvorledes den enkelte soldat opplevet fronttjenesten.

En slik bok burde vært skrevet for mange år siden, men det er ennå ikke for sent! Hvis noen vil ha hjelp til å skrive, vil jeg gjerne bistå. Dere hadde sikkert voldsomme påkjenninger av mange slag. - Skriv om alt!

I denne boken vil alle som ønsker det, bli nevnt med fullt navn og bli stående i legionens helteregister. Dette vil det norske folk forstå når de har lest boken.

Ved deres hjelp vil dette bli mulig!

Svar sendes til:

Kaare Flaam,
Boks 3185 Skoppum.
Tlf.: 33 07 02 59.